

Venezuela ÜLke Raporu

Mayıs 2014

İÇİNDEKİLER

I. Genel Görünüm	4
Temel Sosyal Ekonomik Göstergeler	4
Ülke Coğrafyası.....	4
Siyasi ve İdari Yapı	5
Nüfus ve İş Gücü Yapısı	5
Doğal Kaynaklar ve Çevre	6
Ekonomik Yapı	6
Ekonomik Performans Değerlendirmesi	6
İthalat, İhracat ve Yatırım Performansı	7
Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler	7
Ekonomide Öne Çıkan Sektörler	8
Beyaz Eşya.....	8
Demir Çelik.....	8
İlaç Sanayi.....	9
İnşaat Malzemeleri	9
Kozmetik ve Kişisel Bakım Ürünleri.....	10
Otomotiv ana/yan sanayi.....	10
Hizmet Sektörü	112
Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	112
II.	
Ticaret	122
Venezuela’da Ticaretin Genel Durumu	132
İhracat	12
En Önemli İhracat Ürünleri.....	132
İhracatta Başlıca Ülkeler.....	132
Venezuela’nın İhracatında Başlıca Ürünler	143
İthalat	154
En Önemli İthalat Ürünleri	154
İthalatta Başlıca Ülkeler.....	155
Venezuela ’nın İthalatında Başlıca Ürünler	165
Dış Ticaret Politikası ve Vergiler	16
Dış Ticaret Politikası	16
İthalat Rejimi.....	Error! Bookmark not defined.6
Tarifeler ve Diğer Vergiler.....	177
Diğer Ücretler.....	17
Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar	18
Kambiyo Rejimi.....	18
Venezuela’nın Türkiye ile Ticareti	209
Genel Durum	209
Türkiye’den Venezuela’ya İhracat.....	20
Türkiye’nin Venezuela’dan İthalatı.....	20
Türkiye- Venezuela Ekonomik İlişkilerinde Öncelikli Sektörler	21
Ticaret Potansiyeli Yüksek Ürünler	22
Tarım ve Gıda Ürünleri	Error! Bookmark not defined.
Sanayi Ürünleri.....	23
İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller	24

İş adamlarının pazarda dikkat etmesi gereken hususlar	24
Pazar ile ilgili bilgiler	26
Dağıtım Kanalları..	26
Reklam ve Promosyon.....	29
Ulaştırma ve Taşımacılık	
Maliyetleri.....	30
Akreditif Kullanımı.....	30
Venezuela’da Düzenlenen Önemli Ticaret Fuarları.....	30
DEİK Etkinlikleri	30
III. Yatırımlar.....	34
Yatırım Merkezi Olarak Venezuela.....	35
IV. Resmi Temsilcilikler	36

BİR BAKIŞTA VENEZUELA

Nüfus:	30,4 milyon (2014 tahmini)
Dil:	İspanyolca
Din:	Katolik Hıristiyan
Başkent:	Karakas
Yüzölçümü:	912.050 km ²
Başlıca Şehirleri:	Karakas(1,8), Zulia (2,9), Carabobo (1,9)
Ölçü Sistemi:	Metrik Sistem
Para Birimi:	Bolivar "fuerte"
Yönetim Şekli:	Federal Cumhuriyet
Etnik Yapı:	İspanyol, İtalyan, Arap, Alman, Afrikalı ve Yerli Halk

Devlet Başkanı:	Nicolás Maduro Moros
Finans Bakanı:	Rodolfo Marco Torres

Kaynak: CIA The World Factbook

EKONOMİK YAPI

Ekonomik Göstergeler	2011a	2012b	2013c
GSYH (Milyar \$):	316,5	382,5	1.327
Reel GSYH Büyüme (%):	%4,2	%5,6	%3,0
Kişi başı GSYH (1000 \$):	10,8	12,9	12,4
Enflasyon (%):	%20,8	%15,1	%26,7
Cari Denge (- Milyar \$):	27,2	15,0	17,0
Cari Denge (- GSYH %):	%7,7	%2,9	%0,8

a: gerçekleşen b:EIU Tahmini
c:EIU Öngörü
Kaynak: The Economist
Intelligence Unit, Venezuela
Country Report

TİCARET GENEL GÖRÜNÜMÜ

Ticaret Genel Bilgiler	2012b	2013c	2014c
İhracat (Milyon \$)	97,522	98.112	101.590
İthalat (Milyon \$)	63,066	62,178	65,312
İhracat (GSYH%)	26,2	-	-
İthalat (GSYH%)	24,2	-	-
Ticaret (GSYH%)	8,60	-	-
Dünya Sıralaması			
İhracat	41.		
İthalat	49.		

İhracat Ürünleri (1000 Dolar)

Ürün	2010	2011	2012
Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	56.583	66.962	91.338
Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	35.844	44.156	60.913
Demir cevherleri ve konsantreleri	18.356	18.160	27.217
Ağırılık %99-94'u demir olan (parça,pellet vb) müstahzarlar	172	682	560
Demir/Çelik sıcak hadde yassı mamülleri-genişlik 600mm'den fazla	146	105	292
İşlenmemiş alüminyum	339	436	206

İthalat Ürünleri (1000 Dolar)

Ürün	2010	2011	2012
Tedavide/Korunmada kullanılan ilaçlar (dozlandırılmış)	38.676	32.342	36.230
Radyo(televizyon yayını için verici cihazlar,görüntü kaydediciler)	1.818	1.986	2.105
Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	493	805	877
Diğer gemiler	85	9	708
Hasat, harman biçme makinaları	135	196	707
Canlı sığır	617	1.011	603

I. Genel Görünüm

Kaynak:CIA World Factook

Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Nüfus	30,4 milyon (2014 tahmini)
Dil	İspanyolca
Din	Katolik Hristiyan
Başkent	Karakas
Yönetim Şekli	Federal Cumhuriyet
Yüzölçümü	912.050 km2
Başlıca Şehirleri	Karakas (1,9),Zulia(3,7),Miranda (2,7) Carabobo (2,4)
Ölçü Sistemi	Metrik Sistem
Etnik Yapı	İspanyol, İtalyan, Arap, Alman, Afrikalı ve Yerli Halk
Yönetim	Federal Cumhuriyet
Devlet Başkanı:	Nicolás Maduro Moros
Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (milyar dolar)	428,5 (2014 EIU Tahmini)
Reel Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Artışı(%):	3,5 (2014 EIU Tahmini)
Cari Denge (milyar dolar):	17,1 (2014 tahmini)
Cari Denge (milyar dolar)	17,1 (2014 EIU Tahmini)

Ülke Coğrafyası

Venezuela, Güney Amerika'nın kuzeyinde yer almaktadır. Ülkenin komşularına baktığımızda, kuzeyinde Karayip Denizi, güneyinde Brezilya, doğusunda Atlantik Okyanusu ve Guyana ve batısında ise Kolombiya yer alır. Venezuela kıyı şeridi 2.718 km., Brezilya ile olan sınırı 2.199 km., Atlantik Okyanusu kıyısı 1.008 km., Guyana ile olan sınırı 743 km. ve son olarak Kolombiya ile olan sınırı 2.219 km. uzunluğundadır.

Venezuela'nın sahip olduğu dört coğrafi bölge ise: Kuzey batıda Maracaibo, güney batıdan kuzey doğuya And dağları, merkezde Orinoco nehri ve güney doğuda Guayana olarak sıralanır. Ülkede hava sıcaklığı 1 ile 9 derece arasında değişmektedir ve en yüksek sıcaklık Maracaibo ve Los Llanos bölgelerinde 38 derece civarında olduğu görülmektedir.

Ülkenin kuzeyindeki adalar ve kıyı şeridi alçak yükseklik bölgesini oluşturmaktadır. And Dağları bölgesi ise ülkenin en yüksek alanını oluşturmaktadır. 4.978 m. Yükseklikteki Bolivar Zirvesi de bu bölgede bulunmaktadır. Ülkenin batısındaki Maracaibo Gölü 13.820 km²'lik yüzölçümüyle ülkenin en geniş gölünü oluşturmaktadır.

Venezuela'nın en önemli su kaynağı olan Orinoco Nehri ise Kolombiya'daki bölümü de dahil 2.140 km. uzunluğa sahiptir ve Karayip Denizi'ne döküldüğü yerdeki Orinoco Deltası ülkenin yer üstü ve yer altı kaynakları açısından en zengin bölümüdür. Kerepakupai Meru (Angel) Şelalesi ise 980 m yüksekliğiyle dünyanın en yüksek şelalesidir. Venezuela bitki örtüsü açısından da dünyanın en zengin bölgelerinden biridir. Ülkenin %50'si orman alanlarından oluşmaktadır. Ülkenin sahip olduğu 30.000 kapalı tohumlu bitkiden 8.000'i endemik özellik göstermektedir. Hayvan çeşitliliği açısından da zengin olan Venezuela'da 49'u endemik olan 1.418 çeşit kuş vardır. Ayrıca 318 memeli ve 197 anfibik tür bulunmaktadır.

İklim açısından da geniş bir çeşitlilik gösteren ülke hem denizin etkilediği nemli ve yağışlı bölgeleri, hem And Bölgesi'nde çok düşük sıcaklıktaki bölgeleri hem de Falcon Eyaleti'ndeki Medanos de Coro'da çöl arazilerini barındırmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Venezuela'da geçerli olan anayasa 15 Aralık 1999'da halkoylamasıyla kabul edilen Bolivarcı Anayasa'dır. Anayasa'ya göre Venezuela demokratik, federal, adalet ve hukuka dayalı sosyal bir devlettir. Venezuela'da güçler ayrılığı uygulanmaktadır. Ancak klasik sistemlerden farklı olarak 3 yerine 5 güç bulunmaktadır. Bunlar yasama, yürütme, yargı, vatandaşlık ve seçim güçleridir.

Yasama Gücü, tek kanatlı Ulusal Meclis'te toplanmıştır. Meclis 167 üyeden oluşur. 5 yıllığına seçilen üyeler en fazla ikinci kez seçilme hakkına sahiptirler. Üyeler genel, doğrudan ve gizli oyla seçilirler ve halkı ve seçildikleri eyaleti aynı anda temsil ederler. Üyeler yasalara uygun olarak yapılan bir halkoylamasıyla geri çağrılarak görevlerinden alınabilirler. Başkan'ın yasaları veto etme hakkı vardır. Bu durumda Meclis yasa tasarısını tekrar görüşür. Meclis'in Başkanlık Kurulu, bir başkan, iki başkan yardımcısı, bir sekreter ve bir sekreter yardımcısından oluşur.

Yürütme Gücü, başkan, başkan yardımcısı ve bakanlar kurulundan oluşur. Başkan, ulusal yürütme gücünün başıdır. Başkanın görev süresi 6 yıldır ve yeni görev süresi için tekrar seçilebilir. Başkan yardımcısı ve bakanlar başkan tarafından atanır.

Yargı Gücü bağımsızdır. Yetki vatandaşlardan alınır ve devlet adına kanun yetkililerine verilir. Atama ve terfiler sınavlardan geçmiş adaylar arasından yargı mensuplarından oluşan jüri tarafından yapılır. En üst yargı organı olan Yüksek Adalet Divanı'na yargıçlar 12 senelik dönemler için seçilirler.

Vatandaş Gücü Ombudsman, Başsavcı ve Sayıştay Başkanı tarafından oluşturulan Cumhuriyet Etik Konseyi tarafından yürütülür. "Vatandaş gücünü yürüten organlar Anayasa ve kanuna uygun olarak kamu ahlakına ve idari ahlaka ters düşen konularda önlem almak, bunları araştırmak ve hüküm vermek; kamu mirasının doğru kullanımı ve iyi işleyişini gözlemlemek; devletin tüm idari faaliyetlerinde yasaların uygulanmasını sağlamak ve vatandaşlık haklarını oluşturan eğitim, dayanışma, özgürlük, demokrasi, sosyal sorumluluk ve emek konularını teşvik etme görevlerini yerine getirir."

Seçim Gücü ise yönetici birim olan Yüksek Seçim Kurulu tarafından ve bu kurulun altında çalışan Millî Seçim Komitesi, Sivil ve Seçmen Kütüğü Komitesi ve Siyasi ve Mali Katılım Komitesi tarafından yürütülür. Seçim yasalarını düzenlemek, seçimleri kısmen ya da tamamen geçersiz kılmak, seçim ve referandumları düzenlemek Yüksek Seçim Kurulu'nun yetkisindedir.

Venezuela idari açıdan 1 Merkez Eyalete, 23 federal eyalete ve federal topraklara ayrılmıştır. Federal topraklar eyaletlerin topraklarına dahil edilemeyen adalar ve kıta sahanlığında kalan adalardır. Karakas, Venezuela'nın başkentidir. Devlet yönetimi başka bir kentte organize edilemez.

Nüfus ve İş Gücü Yapısı

Venezuela'da nüfus yoğunluğu km²'ye 25,5 kişidir. Kentli nüfus oranı oldukça yüksek olup, genç nüfusa sahiptir. Yaşam beklentisi Brezilya ve Peru'ya kıyasla yüksek, Meksika, Şili ve Arjantin'den düşüktür.

Tablo: İşsizlik Oranları (%)

	2011a	2012b	2013c	2014c
Toplam İşsizlik	8,2	7,8	9,3	9,2

Kaynak: CIA World Factbook

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Venezuela dünyanın en zengin petrol rezervlerine sahiptir. ABD Jeoloji Servisi'nin bir araştırmasına göre Venezuela 513 milyar varil petrol rezervine sahiptir. Bu miktar Suudi Arabistan'daki rezervin iki katıdır. Venezuela ekonomisinin temel direği olan petrol, ihracat gelirlerinin %80'i ve GSYİH'nın %25'den fazlasını oluşturmaktadır. Diğer önemli yenilenemeyen kaynaklar arasında doğalgaz, demir, altın ve karbon bulunmaktadır.

Ülkenin yenilenebilir kaynaklarının en önemlileri ise ormanlar ve nehirlerdir. Nehirler, elektrik üretiminde önemli bir paya sahiptir.

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Ekonomik Yapı

ABD ve OPEC ülkelerinin en önemli petrol tedarikçilerinden biri olan Venezuela ekonomisinin en güçlü yönü petrol rezervleridir. Ancak söz konusu rezervlerin azalıyor olması, petrol fiyatlarına aşırı duyarlılık da ekonomisinin en önemli tehditlerini oluşturmaktadır.

Venezuela ekonomisine ilişkin yapılan değerlendirme notlarına baktığımızda; siyasi ve ekonomik yapı açısından hükümetin öngörülme kararlar alması ve şeffaflık eksikliği ile petrole aşırı bağımlılığı nedeniyle CCC rating notuna sahip olduğu; ülke riski, döviz kuru riski, bankacılık riski, açısından ise CC ratingine sahip olduğu görülmektedir. Venezuela ekonomisi, Chavez dönemi ile kalkınma yolunda önemli adımlar atmış ve son küresel krizi çok fazla hasar almadan atlattığı başarıdır. Ekonomi Politikaları bağlamında incelediğimizde, Venezuela'da halihazırda uygulanmakta olan ve "21nci Yüzyıl Sosyalizminin Tesisi" olarak nitelendirilen sıra dışı ekonomi-politikalar uygulanmakta olduğunu görmekteyiz. Çok yoksul ve yoksul kesimlerin gelir dağılımını iyileştirme politikaları enflasyonun başlıca sebebi sayılmaktadır. The Economist'in raporlarına göre ise Gayri Safi Yurtiçi Hasıla artış hızı 2012'de %5,6 olarak gerçekleşmiş olup, 2013 yılında %0,4 büyüme beklenmektedir. Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler petrol fiyatları üzerinden değerlendirilmektedir buna göre, petrol fiyatlarında yaşanan artışın Venezuela ekonomisini olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir.

Tablo: GSYH'nin Sektörlere Göre Dağılımı (%)

	2011	2012	2013
Tarım	3,8	3,7	3,7
Sanayi	35,8	35,5	35,5
Hizmet	60,4	60,8	60,8

Kaynak: CIA World Factbook

Ekonomik Performans Değerlendirmesi

Venezuela ekonomisi büyük ölçüde petrolden elde edilen gelirlere dayalıdır. 2009-2010 yıllarında petrol fiyatlarındaki ani düşme ve ekonomik daralmanın ardından petrol fiyatlarının artması ile 2011 yılında GSYH'da büyük bir sıçrama meydana gelmiştir. Hükümet harcamaları, düşük ücret artışları ve kredi alımının kolaylaşması tüketimde artışa sebep olurken bu da yüksek enflasyon ile stok problemlerine neden oldu – 2011'de %26 ve 2013'de %56'dan fazla olmak üzere. Hugo Chavez döneminde, hükümetin tarım, finans, inşaat ve petrol sektörlerinde gerçekleştirdiği millileştirmeler, ekonomide devlet etkisini artırdı. 2013 yılında ise, Venezuela konut, petrol dışı ihracat ve üretim kapasitesindeki azalma ile mücadele etmek durumunda kaldı. Bütçe açığı 2012'de GSMH'nın %17'sine ulaşırken, 2013 yılında bu oran %10'a indi.

Tablo: GSYH Yıllık Gelişmeler

	2011	2012	2013
GSYH Yıllık Yüzde Büyüme	4,2	5,6	1,6
Kişi Başı GSYH (\$)	13,100	13,700	13,600

Kaynak: CIA World Factbook

Tablo: Enflasyon

	2011	2012	2013
Enflasyon, TÜFE	%3,4	%3,6	%4

Kaynak: Trading Economics

İthalat, İhracat ve Yatırım Performansı

Venezuela'nın en önemli ihracat ürünü ham petroldür ve ihracatın yaklaşık %80'lik bölümünü oluşturmaktadır. Petrolün ardından metaller, kimyevi maddeler ve tarım ürünleri gelmektedir.

İthalat açısından bakıldığında işlenmemiş mamüller, makine ve ekipman, ulaşım ve inşaat araçları ilk sıraları almaktadır.

Ticarette ülkelerin aldıkları paylara bakıldığında da şu görülmektedir: İhracatta en büyük payı %39.8 ile ABD almakta, onu %7.6 ile Hollanda Antilleri, %4.6 ile Çin takip etmektedir. İthalatta ise yine en büyük pay %26.1 ile ABD'nindir. Onun ardından %12.6 ile Kolombiya, %10.7 ile Brezilya, %6.9 ile Çin ve %4.8 ile Meksika gelmektedir. 2008 yılına kadar istikrarlı bir şekilde artan Venezuela'nın dış ticareti, küresel kriz nedeniyle 2009 yılında büyük daralma yaşamıştır. Petrol, alüminyum ve boksit, çelik, kimyasallar, tarımsal ürünler, basit sanayi malları ihracatında öne çıkan ürünlerdir.

Trade Map geçici verilerine göre, Venezüella'nın ithalat gerçekleştirdiği ülkeler arasında Türkiye 2012 yılında 28. sıradadır. Venezüella'nın daha çok coğrafi yakınlığı bulunan Latin Amerika ülkelerinden ve ABD'den ithalat yaptığı görülmekte birlikte en çok ithalat gerçekleştirdiği ülkeler arasında İspanya, İtalya ve Almanya gibi üç Avrupa ülkesi de bulunmaktadır.

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Pazarda rakip ülkelerden kaynaklanan rekabet de giderek artmaktadır. 31 Temmuz 2012 tarihinden itibaren Venezuela'nın MERCOSUR-Güney Ortak Pazarı'na tam üye olarak katılması nedeniyle, ülkemiz ile benzer üretim yapılarına sahip olan Brezilya ve Arjantin karşısında daha dezavantajlı bir konuma düşmüş bulunmaktadır. Pazara yakınlık nedeniyle rekabet avantajına sahip olan Brezilya ve Arjantin; MERCOSUR'da yaşanan son gelişmeler neticesinde gümrük vergilerinde de Venezuela'ya daha avantajlı bir şekilde girecek ve fiyat rekabetinde daha öne geçecektir.

Ayrıca Çin başta olmak üzere Uzak Doğu ülkeleri ile gelişen ilişkileri sebebiyle Venezuela pazarında ilerleyen dönemde ülkemiz açısından güçlü bir rekabet ortaya çıkabilecektir.

Tablo: Venezuela Ekonomisi Beklentiler

	2015	2020	2030
Nominal GSYİH (milyar Dolar)	1.389,9	-	-
Kişi Başı GSYİH* (ABD Doları)	8083	8923	10751
Reel GSYİH Artışı (%)	0.84	2.85	2.58
Sanayi Üretimi Artış Hızı (%)	8,29	4,09	4,44
İşsizlik Oranı (ort, %)	4,4	5,7	6,9
Enflasyon oranı	55.54	9.3	4.55
Bütçe Dengesi	18.012	20.661	24.593
Mal İhracatı, (milyon Dolar)	22039	22615	23631
Mal İthalatı, (milyon Dolar)	5570	4545	3939

Kaynak: tradingeconomics

Ekonomide Öne Çıkan Sektörler

Venezuela'nın hemen her sektörde ithalat ihtiyacı bulunmasından kaynaklanan bir avantaj söz konusu olup, ikili iş birliği anlaşması imzalanması halinde; otomotiv yan sanayi, makine teçhizat, inşaat malzemeleri, temizlik maddeleri, kimya ve ilaç sanayi ve tüketim mallarında potansiyel mevcuttur.

Beyaz Eşya

Elektrikli ve elektronik ev aletleri sektörü Venezuela ithalatının en önemli kalemleri arasında yer almaktadır. CADIVI verilerine göre iki farklı grupta gösterilen anılan ürünler 2011 yılı kapsamında verilen CADIVI içinde 8,7% (1.1 Milyar ABD Doları) ve 1,2% (177 Milyon ABD Doları) gibi önemli bir paya sahiptir. Diğer taraftan, Venezüella Ev Aletleri Odalar Birliği (ANAFADE) verilerine göre CADIVI'nin hali hazırda sektör için yaklaşık 200 Milyon ABD Doları daha döviz finansmanı sağlaması gereklidir. Zira, mevcut durumda ithalat pazar talebini karşılayamamaktadır.

Sektör Venezuela'da neredeyse tamamen ithalata bağımlıdır. Venezuela televizyon, müzik setleri, buzdolapları, karıştırıcılar (blender), fırın, bulaşık makinası ve bunun gibi elektrikli ev aletlerini yönelik bir yerli üretime sahip değildir. Mevcut durumda yerli üretimi desteklemeye yönelik projeler yalnızca söz konusu ev aletlerinin ithal edilen parçalarının Venezüella'da birleştirilmesine yöneliktir. Diğer taraftan, sektöre yönelik ithalat ciddi boyutlarda rekabettir.

Devlet de anılan sektörün önemli oyuncularında yer almaktadır. Mevcut hükümetin "Mi Casa bien equipada" (evim iyi donanımlı) programı çerçevesinde düşük gelirli halkın anılan ürünlere erişiminin sağlanması hedeflenmektedir. Bu anlamda, Venezuela ile Çin arasında 3 milyon elektrikli ve elektronik ev aletinin Çin'den ithal edilmesine yönelik ticari anlaşmalar imzalanmıştır. Anılan ürünlerin 'Sosyalist Pazar' adı verilen alanlarda düşük gelirli halka piyasa fiyatlarından %50-55 daha az fiyatlara satış yapılmaktadır.

Diğer taraftan, hükümet tarafından oluşturularak Venezuela Parlamentosu tarafından kabul edilen bir kanunla devlete piyasadaki tüm ürünlerin fiyatlarını kontrol etme yetkisi verilmiştir. Venezuela'nın da üye olduğu Dünya Ticaret Örgütü kurallarına aykırı olan sözkonusu uygulama çerçevesinde devlet tarafından oluşturulacak bir enstitü tarafından piyasadaki tüm ürünlerin fiyatları belirlenecek ve anılan rakamların üstünde fiyatlarla satış yapılamayacaktır. Mevcut durumda farklı ülkelerden ithalat yapılan söz konusu sektörün anılan uygulama sonrasında ürün kalitesi gözetmeden yalnızca fiyat bazında rekabet edilen bir alan olmasından endişe edilmektedir.

Sektöre yönelik ithalatta başlıca ülkeler: Brezilya, Arjantin, ABD, Çin, Panama, İngiltere, İspanya, Meksika, Japonya, İtalya'dır.

Demir Çelik

Türkiye ile Venezuela arasında ihracat potansiyeli bulunan ürünler arasında demir çelik ürünleri üst sıralarda yer almaktadır. Bu ürünler arasında; demir/çelikten inşaat aksamı (7308), demir/çelikten diğer ince ve kalın borular (7306), demir çelik profiller (gtip:7216) ve demir çelikten sağlığı koruyucu eşyalar (gtip:7324) önem arz etmektedir. İnşaat malzemeleri içinde yer alan profiller, çubuklar ihracat potansiyelimizin yüksek olduğu ve doğru pazarlama stratejisi ile pazar payımızın artırılacağı ürünlerdir.

Ülkede uygulanan sosyal politikalar ve alt yapı çalışmaları nedeniyle inşaat faaliyetlerinin artması ve beraberinde inşaat malzemelerine, ağır iş ve maden makinelerine ve makine yedek parçalarında olan talebin artması kaçınılmazdır.

Müteahhlik hizmetleri alanında faaliyet gösteren bazı Venezuela özel sektör temsilcileri, devletin yabancı ülkelerle yapılan anlaşmalar kapsamındaki sosyal konut projelerinin malzeme ihtiyacına öncelik verdiğini belirtmektedir. Artan sosyal konut inşaatları nedeniyle ortaya çıkan talep artışının ise ithalat yoluyla karşılandığı görülmektedir.

Venezuela Devlet Başkanı Chavez tarafından konut sorununun çözümüne yönelik olarak ortaya konulan Büyük Konut Misyonu planı çerçevesinde sosyal-konutların inşası için temel inşaat malzemelerinin (çimento ve demir-çelik) Venezuela devleti tarafından devlet fabrikalarınınca karşılanacağı taahhüt edilmektedir. Venezuela'da temel inşaat malzemelerinin üretimi devlet kontrolündedir.

Demir-Çelik üretimi SIDOR (Siderúrgica del Orinoco - toplam üretimin %60'ı SIDOR tarafından sağlanmaktadır), SIDETUR (Siderúrgica del Turbio) ve SIVENSA (Siderutgica Venezolana) isimli üç devlet şirketince karşılanmaktadır.

Çimento üretiminde ise 2007 yılında gerçekleştirilen geniş çaplı millileştirme sonucunda Holcin, Lafarge ve CEMEX birleştirilmiş ve Venezuela'nın ana çimento üreticisi konumundaki "Sosyalist Çimento" devlet şirketi olmuştur. Mevcut durumda çimento üretiminin %90'ı devlet tarafından gerçekleştirilmektedir. Nitekim, devletin konuya ilişkin ilkesi sosyal konut üretimine verilen önemin altını çizmek amacıyla "Ahora el cemento es del pueblo (Şimdi çimento halkındır)" olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan, anılan ürünlerin satış fiyatları devlet tarafından belirlenerek resmi gazetede yayımlanmaktadır. Venezuela'nın yüksek enflasyon rakamları gözönünde bulundurulduğunda inşaat malzemelerine yönelik fiyatların artırılmamasından hükümetin sosyal konut inşasının devamlılığına verdiği önem anlaşılmaktadır. Mevcut durumda çimentonun 42,5 kg'lık torbası 8.350 BsF, beton bloğun 10x20x40 cm boyutundaki ünitesi 360 BsF, inşaatta kullanılan demir blokların kilogramı ise 1.963 BsF'dir.

Venezuela devleti, yabancı ülkelerle sosyal konutların inşasına yönelik olarak yapılan anlaşmalar çerçevesinde, inşaat malzemeleri ve makine parkının oluşturulması (Venezüella'ya ithalatı) aşamasında da her türlü kolaylığın sağlanacağını taahhüt etmektedir. Mevcut durumda hem çimento (GTİP Kodu 25) hem de demir-çelik (GTİP Kodu 72-73) için %5-15 gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Makine parkı konusunda ise, Venezüella'nın inşaat makineleri üretmediği göz önünde bulundurulduğunda, inşaat alanında kullanılacak makine parkı ve taşıma için kullanılacak ağır vasıtaların ithal edilmesi gerekeceği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, son dönemde Çin'den yüklü miktarda inşaat makinesi ithal edilmiştir. İnşaatta kullanılacak ana hammadde olan çimento ve demir-çelik dışında diğer malzemelerin (kapı, pencere ve pervazları, kapı kolu, kilit gibi ince işçilik için kullanılacak malzemeler) de ithal edilmesi gerekmektedir.

İlaç Sanayi

Eczacılık ürünlerinin Venezuela'ya ithalatında CITES belgesi istenmektedir. Dozlandırılmış ilaçlar ithalatında başlıca ülkeler Küba, Meksika, ABD, Almanya ve Fransa'dır. Ülkemizden yapılan ihracat bir önceki yıla göre %63 artmıştır.

İnşaat Malzemeleri

Çimento ve demir-çelik dışında inşaat malzemeleri alanında Venezuela'da üretim yapıldığı bilinen tek sektör PVC pencere ve kapılar ile boru sistemleridir ve üretim özel sektör tarafından gerçekleştirilmektedir. Daha yeni bir teknoloji olan polietilen boru ve malzemelerin ise, hammaddesi bulunmasına rağmen Venezüella'da üretilmediği görülmektedir. Bu konuda, devletle ortak üretime yönelik olarak bazı Türk şirketlerince geliştirilen projeler üzerinde çalışmalar sürmektedir.

Venezüella plastik endüstrisi, hükümetin üretime yönelik makinelerin vergisiz ya da düşük vergiler ile ithal edilmesine yönelik yeni dönem politikaları çerçevesinde son 4 yıl içinde yerli üretimi yeniden canlandırmaya yönelik bir atak başlatmıştır. Ancak petrol yan ürünlerinin ticaretinden sorumlu devlet kuruluşu Pequiven'in (Devlet Petrol Şirketi PDVSA'nın alt kuruluşudur) hammadde teminindeki değişken politikaları ve dönem dönem piyasada hammadde sıkıntısı oluşması nedeniyle plastik ürünleri üretimi önceki yıllardaki potansiyeline ulaşamamıştır.

Venezüella Ulusal Plastik Sanayii Birliği verilerine göre mevcut durumda ihtiyaç duyulan hammaddeyi yerli üretimden karşılayamayan sektör hammadde ithalatı için devlet ile işbirliği içine girmiştir. Ancak, Venezüella kambiyo mevzuatı kapsamında kullanılan CADIVI prosedürünün ortalama 100 gün sürmesi ve her zaman talep edilen miktarda dövizin alınabileceğinin önceden öngörülememesi, üretici firmaların üretim akışında sıkıntı yaratmaktadır. Sanayi Birliği verilerine göre mevcut durumda yaklaşık 100 firma üretimlerini başka alanlara kaydırmak durumunda kalmıştır.

Bu anlamda, son dönemdeki yerli üretimi güçlendirme politikalarına rağmen ülkenin ithalata bağımlılığı sürmektedir. Tüketiciye sunulmak üzere ithal edilen nihai ürünlerin ithalatı son beş yıl içinde toplam 1,3 milyon ABD Dolarına ulaşmıştır. 2011 yılı CADIVI verilerine göre ise ithalatçılara yönelik olarak sağlanan dövizin %2,8'i (416 Milyon ABD Doları) plastik ürünler ithalatçılara sağlanmıştır.

Mevcut durumda plastik endüstrisi kapsamında üreticilerine kar payı ile dönen tek üretim alanı müteahhitlik sektörü kapsamında kullanılan plastik yapı malzemeleridir. Zira, Venezüella'nın 2017 yılı sonuna kadar iki

milyon kişiye sosyal-konut sağlamaya yönelik Büyük Konut Misyonu (Gran Misión Vivienda) projesi çerçevesinde devlet anılan sektörü desteklemektedir.

Öte yandan, inşaat projelerindeki artış ve Venezüella’da süregelen enerji krizi nedeniyle, devletin inşaat malzemesi ihtiyacının tamamını karşılayamayacağı, devlet fabrikalarının dönem dönem kapatıldığı ya da üretimin azaltılması nedeniyle ülkemiz açısından değerlendirilebilecek bir potansiyel mevcuttur.

Ülkemiz açısından, inşaat ve tarım ekipmanı olarak da kullanılan plastikten hortumlar, boru ve bağlantı parçaları (gtip:3917)’nin önemli bir potansiyel ürün olduğu düşünülmektedir. Anılan ürünün ithalatında başlıca ülkeler: ABD, Kolombiya, Çin, İspanya ve Almanya’dır.

Kozmetik ve Kişisel Bakım Ürünleri

Venezüellalıların yaşam biçimi ve güzellik anlayışı ülkeyi kozmetik sektörü açısından önemli bir pazar yapmaktadır. Kozmetik ithalatçısı ve imalatçısı şirketler geçtiğimiz yıllar içinde %50’ye varan büyüme oranlarına ulaşmışlardır. Üretim ve ithalattaki artış özellikle bayan kozmetiği alanındaki talep artışına paralel bir trend izlemektedir. Venezüella pazarında talep öncelikli olarak cilt bakım ürünleri (pazar payı %30) olmak üzere parfüm ve makyaj malzemeleri alanlarında yoğunlaşmaktadır.

Diğer taraftan, geçtiğimiz 2 yıl içerisinde arka arkaya ortaya konulan yasal düzenlemeler pazarın büyümesini olumsuz etkilemektedir. Her ne kadar mevcut durumda üretim veya ithalat yapan firmalar hali hazırda başka sektörlerle yönelmeseler dahi, CADIVI’nin sektörü lüks tüketim olarak görmesi nedeniyle, talep edilen döviz miktarlarını karşılamaması sonucunda ithalat miktarlarında ve firmaların karlılık paylarında azalma görülmektedir.

Diğer taraftan, ilgili kurum ve kuruluşlardan alınması zorunlu sertifikalara ilişkin yaşanan zorluklar ve fiyat kontrol sistemi hem de ithalatı olumsuz etkilemektedir.

Venezüella kozmetik ürünleri pazarının en önemli üreticileri Mon Reve, Spa Line, Heyer, Valmy and Daniela Kosan’dır. Diğer taraftan, anılan üreticilerin renklendiriciler, polimer ve makyaj malzemeleri içeriği gibi belirli hammaddeleri ithal ettikleri bilinmektedir.

Kozmetik pazarı çokuluslu şirketlerce yönlendirilmekte olup, anılan şirketlerin başında Avon gelmektedir. Venezüellalı firmalar ise belirli kategorilerde önemli pazar payına sahiptirler. Örneğin Cosmetics Rolda saç bakım ürünleri, Drocisca ise oje ve tırnak bakım ürünleri kapsamında pazarda geniş paya sahiptir.

Yerli veya yabancı daha küçük üreticilerin pazara girmesi için en önemli yöntem ise ülke çapında geniş bir dağıtım ağına sahip eczane/süpermarket tarzı satış noktalarıdır (Farmatodo, Locatel, FarmaciasSaas, Farmahorro, Excelsior Gama vb). Geniş ürün çeşitliliği ve tüketiciye satılan marka bilinci yerine satan firmanın sağlık garantisini vermesi sayesinde anılan zincir mağazaların pazara giriş açısından en emin adım olacağı düşünülmektedir.

Ülkemiz açısından sabunlar (3401) başta olmak üzere, makyaj ve cilt bakım ürünlerinde (3304) ucuz ve kaliteli ürünlerde pazar potansiyeli bulunmaktadır.

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi

Venezüella Otomotiv ana ve yan sanayi, pek çok belirsizlik barındıran ve devletleştirme nedeniyle tahminler açısından zor bir pazardır. Ekipman üreticilerine hükümetin doğrudan müdahalesi söz konusudur. Dışarıdan orijinal ekipman temininde döviz kontrolü “CADIVI “ sistemi önemli bir engeldir. Aynı şekilde otomotiv yan sanayi ithalatı da çeşitli zorlukları barındırmaktadır.

2011 yılı için toplam araç satışı 159.851 adet olup, araç üretimi ise toplam 114.349 adettir. Binek otomobil parkı 2,5 milyon, ticari araç parkı 1,7 milyondur. (Global Insight) 2012 yılında Türkiye ile Venezüella arasında ihracat potansiyeli olan otomotiv yan sanayi ürünleri arasında yer alan kara taşıtları için aksam parçaları (gtip:8708) ve kauçuktan lastikler (gtip: 4011) ihracat potansiyeli taşıyan başlıca ürün gruplarıdır. Bu kapsamda özellikle “after market” ürünlerde şansımız olduğu düşünülmektedir.

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Tablo: Maden Üretimi (ton)

Madenler	2012	2013
Altın	365.77	367.74

Hizmet Sektörü

Tablo: Servis Sektörünün İhracata Oranı (milyon dolar)

	2009a	2010a	2011a	2012b	2013c
İhracat	57.603	65.745	92.602	97.522	98.112

Kaynak: Trademap
a: gerçekleşen b:EIU tahmin c:EIU öngörüsü

Üye

Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Kısaltması	Açılımı	Tercümesi
UNASUR	Union for South American Nations	Güney Amerika Uluslar Topluluğu
MERCOSUR	Southern Common Market	Güney Amerika Ortak Pazarı
Union Latina	Latin Union	Latin Birliği
Caricom	The Caribbean Community(gözlemci)	Karayipler Topluluğu
IADB	Inter – American Development Bank	Amerika Ülkeleri Kalkınma Bankası
OPEC	Organization of the Petroleum Exporting Counties	Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
Petrocaribe	Caribbean Petroleum	Karayip Petrol Birliği
UN	United Nations	Birleşmiş Milletler
IMF	International Monetary Fund	Uluslararası Para Fonu
WTO	World Trade Organizations	Dünya Ticaret Örgütü
LAIA	Latin American Integration Assosication	Latin Amerika Entegrasyon Birliği

Kaynak: T.C.
Ekonomi Bakanlığı

II. Ticaret

Venezuela'da Ticaretin Genel Durumu

ABD ve OPEC ülkelerinin en önemli petrol tedarikçilerinden biri olan Venezuela ekonomisinin en güçlü yönü petrol rezervleridir. Ancak söz konusu rezervlerin azalıyor olması, petrol fiyatlarına aşırı duyarlılık da ekonomisinin en önemli tehditlerini oluşturmaktadır.

Venezuela ekonomisine ilişkin yapılan değerlendirme notlarına baktığımızda; siyasi ve ekonomik yapı açısından hükümetin öngörülme kararlar alması ve şeffaflık eksikliği ile petrole aşırı bağımlılığı nedeniyle CCC rating notuna sahip olduğu; ülke riski, döviz kuru riski, bankacılık riski, açısından ise CC ratingine sahip olduğu görülmektedir.

Venezuela ekonomisi, Chavez dönemi ile kalkınma yolunda önemli adımlar atmış ve son küresel krizi çok fazla hasar almadan atlattığını başarmıştır. Venezuela'da halihazırda uygulanmakta olan ve "21nci Yüzyıl Sosyalizminin Tesisi" olarak nitelendirilen sıra dışı ekonomi-politikalar uygulanmaktadır.

Çok yoksul ve yoksul kesimlerin gelir dağılımını iyileştirme politikaları enflasyonun başlıca sebebi sayılmaktadır. The Economist'in raporlarına göre Gayri Safi Yurtiçi Hasıla artış hızı 2012'de %5,6 olarak gerçekleşmiş olup, 2013 yılında %0,4 büyüme beklenmektedir. Petrol fiyatlarında yaşanan artışın Venezuela ekonomisini olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir.

Tablo 1: Dış Ticaret Göstergeleri (Bin Dolar)

	2011	2012	2013	2014(1-4)*
İhracat	84.232	156.268	75.827	20.288
İthalat	153.280	197.720	193.595	40.106
Hacim	237.513	353.988	269.422	60.395
Denge	-69.048	-41.453	-117.769	-19.818

Kaynak: Trademap

*Ocak – Nisan dönemi verileridir.

İhracat

En Önemli İhracat Ürünleri

- Petrol
- Alüminyum ve boksit
- Çelik
- Kimyasallar
- Tarımsal Ürünler
- Basit Sanayi Malları

İhracatta Başlıca Ülkeler

Tablo 5. İhracatta Başlıca Ülkeler (Bin dolar)

	2010	2011	2012
1 ABD	33.381.469	43.862.856	39.343.525
2 Çin	6.698.878	11.731.210	14.458.837
3 Singapur	2.728.556	3.412.005	3.792.089
4 İspanya	939.226	806.609	1.719.295
5 Brezilya	832.591	1.269.297	996.792
6 Malezya	184.884	161.169	756.665
7 İngiltere	587.429	649.452	726.747
8 Kolombiya	304.746	563.096	609.456
9 Almanya	955.911	1.046.441	609.345
10 Belçika	627.913	824.860	585.754
11 Hollanda	276.595	129.116	551.290

12	İsveç	561.497	578.952	548.881
13	Fransa	354.353	421.595	365.227
14	İtalya	335.785	476.996	275.180
15	Japonya	105.724	39.825	273.890
16	Ekvador	549.762	962.091	239.293
17	Kanada	761.476	746.249	220.630
18	Uruguay	757.274	811.641	220.369
19	Portekiz	194.778	19.614	211.749
20	El Salvador	132.198	232.705	211.582
21	Peru	96.877	191.900	209.661
22	Türkiye	149.846	153.280	197.720
23	Şili	163.750	184.785	196.439
24	Meksika	639.617	373.346	188.987
25	G. Kore	124.549	137.153	114.365
26	Senegal	0	23.420	56.081
27	Mısır	48.098	3.495	47.914
28	Guatemala	7.148	58.103	41.232
29	Kosta Rika	47.024	61.612	40.054
30	Polonya	34.066	47.880	37.047
31	Danimarka	115.778	114.588	36.856
32	Hong Kong	49.549	28.264	32.475
33	Norveç	19.555	11.894	22.718
34	Paraguay	226.448	390.108	20.066
35	Slovenya	25.950	1.533	15.578
36	Tayvan	23.129	5.132	14.114
37	İzlanda	41.610	40.956	13.232
38	Aruba	11.319	12.857	11.21
39	Yunanistan	46.535	12.035	9.132
40	İsviçre	4.306	7.107	□.198

Kaynak: Trademap

Venezuela'nın İhracatında Başlıca Ürünler

GTİP	Ürün adı	2010	2011	2012
	Toplam	56.583.100	66.962.673	91.338.260
'2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	35.844.021	44.156.569	60.913.164
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	18.356.979	18.160.432	27.217.929
'2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	172.392	682.942	560.726
'7203	Ağırlık; %99, 94 u demir olan (parça, pellet, vb.) Mustahsallar	293.533	565.888	432.620
'7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	146.526	105.198	292.673
'7601	İslenmemiş alüminyum	339.030	436.738	206.155
'8905	Fener, yangın söndürme, tarak gemileri, yüzer vinçler vb.	8.950	10.495	177.252
'3102	Azotlu mineral/kıymasal gübreler	52.838	61.091	125.887
'8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	42.601	1.566	117.483
'2901	Asırlık hidrokarbonlar	40	128.697	101.106

GTİP	Ürün adı	2010	2011	2012
'2701	Taskomuru; taskomurunden elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	15.154	192.745	75.203
'2814	Saf amonyak/amonyagın sulu cozeltıları	5.098	109.854	73.008
'7202	Ferro alyajlar	129.106	260.203	68.499
'7209	Demir/çelik yassı mamul, soguk haddelenmiş kaplanmış (600mm. Den geniş)	114.848	32.898	62.641
'2818	Sunı korendon alüminyum oksit ve hidroksit	53.764	223.303	60.322
'7213	Demir/çelik filması (sıcak haddelenmiş, rulo halinde)	55.169	40.803	54.699
'7605	Alüminyum teller	76.135	134.282	54.496
'2905	Asıklık alkoller vb. Halojenlenmiş, sulfolanmış, nitrolanmış/nitrozalanmış	52.942	64.736	53.133
'8906	Diğer gemiler (savaş gemileri ve kurtarma gemileri dahil, kurekli haric)	6	117	42.138
'2803	Karbon (tarifenin baska yerinde belirtilmeyen)	13.169	46.867	38.696
'3817	Karışım halinde alkolbenzenler, alkolnaftalenler	30.557	72.904	32.540
'7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. Den geniş)	33.110	19.619	28.328
'2716	Elektrik enerjisi	15.087	17.847	27.675
'3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	20.240	41.777	26.560
'7614	Alüminyum tellerden halatlar, orme halatlar vb. (izole haric)	8.464	31.032	22.036
'7207	Demir/alasımsız çelikten yarı mamuller	75.964	17.967	20.860
'8544	Izole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik	12.982	35.017	16.722
'8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksami, parçaları	11.781	24.647	16.019
'0306	Kabuklu deniz canlıları	13.747	30.439	13.796

Kaynak:Trademap

İthalat

En Önemli İthalat Ürünleri

- Oto yedek parçaları
- İşlenmiş petrol ürünleri
- Telekomünikasyonda kullanılan elektrikli cihazlar
- Elektronik entegre devreler
- Otomatik bilgi işlem makineleri
- Otomobil ve Steysin vagonlar
- Radyo televizyon radar cihazları ve parçaları

İthalatta Başlıca Ülkeler

Tablo 7. İthalatta Başlıca Ülkeler (Bin dolar)

		2011	2012	2013
1	Amerika Birleşik Devletleri	10.660.895	12.350.601	17.631.222
2	Çin	3.648.587	6.521.892	9.343.331
3	Brezilya	3.835.962	4.591.848	5.056.025
4	Kolombiya	1.422.877	1.750.410	2.660.074
5	Meksika	1.563.871	1.661.137	2.118.070
6	İspanya	1.198.537	2.068.822	1.953.687
7	Rusya	122.415	1.705.173	1.943.907
8	İtalya	807.718	945.196	1.402.853
9	Peru	513.458	921.516	1.199.712
10	Almanya	939.663	987.345	1.144.207
11	Ekvador	973.960	1.473.870	1.001.223

12	Japonya	616.440	857.912	863.250
13	Kanada	541.280	613.313	740.111
14	Hollanda	564.164	503.239	701.371
15	Şili	537.716	685.191	687.643
16	Fransa	476.535	539.096	619.710
17	İngiltere	395.681	482.413	589.717
18	G. Kore	643.537	614.683	520.569
19	İsviçre	245.351	422.136	488.325
20	Belçika	273.397	342.686	466.789
39	Türkiye	44.166	84.232	156.268

Kaynak: Trademap

Venezuela'nın İthalatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

Kodu (GTİB)	Ürün Etiketi	2010	2011	2012
	Toplam	38.676.637	32.342.887	36.230.510
3004	Tedavide/korunmada kullanılan ilaçlar (dozlandırılmış)	1.818.604	1.986.329	2.105.375
8525	Rady/Televizyon yayını için verici cihazlar, görüntü kaydediciler	1.204.580	1.023.821	969.537
9018	Tıp, cerrahi, dişçilik, veterinerlik alet ve cihazları	493.631	805.709	877.978
8906	Diğer gemiler	85	3.299	708.273
8433	Hasat, harman biçme makineleri	135.131	196.484	707.808
0102	Canlı sığır	617.060	1.011.291	603.306
9021	Ortopedik cihazlar	146.079	248.314	595.733
2304	Soya küspesi	468.676	559.326	592.253
3002	İnsan ve hayvan kanı, serum, aşı, toksin v.b.	300.188	432.640	517.957
8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar	282.832	180.805	516.988
8436	Tarım, ormancılık, kümes hayvancılığına mahsus mikine, cihazlar	90.324	227.754	485.343
7304	Demir/çelikten dikişsiz tüp, boru, içi boş profil	340.485	366.265	484.699
8502	Elektrojen grupları, rotatif elektrik konvertisörleri	228.431	1.153.852	482.550
1001	Buğday ve mahlut	419.151	407.687	437.498
0402	Süt, krema	427.100	194.968	401.811
8411	Turbojetler ve turbo-properler, diğer gaz türbinleri	500.852	917.979	392.242
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	623.648	424.842	375.252
3822	Laboratuarlarda teşhiste kullanılan karma reaktifler	67.837	216.635	350.343
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	345.312	237.347	346.597
1507	Soya yağı ve fraksiyonları	228.373	243.563	329.573
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	233.577	372.589	321.316
1005	Mısır	309.636	291.564	320.099
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	305.576	249.885	313.973
8501	Elektrik motor ve jeneratörler	136.955	337.162	310.006

8708	Kara taşıtları aksam ve parçaları	490.114	330.341	293.828
4818	Tuvalet kağıtları, kağıt havlu, mendil, kumaş, masa örtüsü v.b.	256.920	157.683	267.258
8438	Gıda işleme makineleri	201.613	190.201	258.079
8905	Fener, yangın söndürme, tarak gemileri, yüzer vinçler	49.518	87.931	256.249
8418	Buzdolabı, dondurucular	368.000	205.644	246.677
8414	Hava vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	271.967	274.040	237.656
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları	148.528	227.991	231.482
8430	Toprak, maden cevheri taşıma, ayırma, seçme vb iş makineleri	123.980	39.987	227.841
8481	Muslukçu, borucu eşyası, basınç düşürücü, termostatik valf dahil	236.240	179.878	216.102
8904	Romorkörler ve itici gemiler	0	17.004	209.051
0202	Sığır eti (dondurulmuş)	246.229	213.184	206.696
3507	Enzimler, müstahzar enzimler	23.651	52.339	206.426
2901	Hidrokarbonlar	16.210	98.423	204.409
8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavatör, küreyici, yükleyici v.b.	301.740	114.578	196.615
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksam ve parçaları	122.403	76.388	196.051
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatları	108.915	3.904	194.976

Kaynak: Trademap

Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

İthalatta aranan temel belgeler dünyanın diğer bölgelerinde olduğu gibi, Gümrük Beyannamesi, nihai fatura, taşıma belgesi ve ilave olarak ilgili ürünle alakalı yasal olarak istenebilecek diğer belgelerdir (örneğin ilaçların ithalatı için istenen izin- Permiso Sanitario).

İthalat Rejimi

3679 sayılı Kararname hangi ürünler için hangi kamu kuruluşundan hangi izin veya kontrol belgesinin alınacağına dair hükümleri de içermektedir. Bu çerçevede toplam 15 değişik rejim (Régimen Legal) sözkonusudur ve ithal edilen ürünlerin bu rejimlerden hangisinin/hangilerinin kapsamına girdiği mezkûr Kararname ekindeki Tarife Cetveli'nde gösterilmektedir. Sözkonusu 15 rejim aşağıda sıralanmaktadır:

Régimen Legal 1: Yasak ithalat

Régimen Legal 2: Sadece kamu kuruluşlarınca yapılabilecek ithalat

Régimen Legal 3: Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İznine tabi ithalat

Régimen Legal 4: Ticaret Bakanlığı iznine tabi ithalat

Régimen Legal 5: Menşee ülke Sağlık Sertifikası gerektiren ürünler

Régimen Legal 6: Tarım Bakanlığı Sağlık İzin Belgesine tabi ürünler

Régimen Legal 7: Savunma Bakanlığı iznine tabi ithalat

Régimen Legal 8: Gıda Bakanlığı tarafından verilen İthalat Lisansına tabi ürünler

Régimen Legal 9: Ticaret Bakanlığı tarafından verilen İthalat Lisansına tabi ürünler

Régimen Legal 10: Çevre Bakanlığı iznine tabi ithalat

Régimen Legal 11: Enerji ve Petrol Bakanlığı iznine tabi ithalat

Régimen Legal 12: Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından idare edilen Sağlık Siciline kaydı gereken ürünler

Régimen Legal 13: Tarım Bakanlığı tarafından idare edilen Sağlık Siciline kaydı gerek ürünler

Régimen Legal 14: Gıda Bakanlığı iznine tabi ithalat

Régimen Legal 15: Ağır Sanayi ve Maden Bakanlığı iznine tabi ithalat

Yukarıda zikredilen gümrük oranları ve ürünlerin tabi olacağı rejimleri gösteren Tarife Cetveli'ne Venezuela Vergi ve Gümrük Otoritesi SENIAT'ın <http://www.seniat.gob.ve> adresinden ulaşılması mümkündür. Gümrük vergileri ve eş etkili diğer ticaret politikası önlemleri ile ilgili olarak, Venezuela da dahil olmak üzere, bütün Latin Amerika ülkelerinde uygulanan sözkonusu tedbirlere, Latin Amerika Entegrasyon Birliği ALADI'nin web sayfasından (<http://nt5000.aladi.org/siiarancelesesp/>), ilgili GTİP girilerek, uygulayan ve uygulanan ülke(ler) bazında erişim mümkündür.

Ülkenin, ham petrol ve türevleri hariç ithalat ve ihracat rakamlarına, Ulusal İstatistik Enstitüsü INE'nin <http://www.ine.gob.ve/comercio/ComercioConsulta.asp> adresinden, 10'lu GTİP'e kadar (ilk 6 hane HS koduna uyumludur) eşya, ülke ve ihraç/ithal limanı bazında, aylık olarak ulaşmak da imkan dahilindedir.

Öte yandan, 31 Ekim 2007 tarih ve 310 sayılı Hafif Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Enerji ve Petrol Bakanlığı Ortak Kararnamesi çerçevesinde 1 Ocak 2008'den itibaren taşıt araçlarının Venezuela'ya ithalatı için Lisans alınması gerekmektedir. Buna göre ilgili kamu otoriteleri yıllık olarak azami ne kadar taşıt aracının ithal edileceğini, ulusal ihtiyaçlar, yerli üretim kapasitesi, yakıt sarfıyatı etkinliği ve satış fiyatı veya geçmiş dönem satış rakamlarını dikkate alarak belirlemektedir.

Sözkonusu mevzuata göre ayrıca, otomotiv sanayiini güçlendirmek için, ilgili kamu otoritelerinin 2013 yılına kadar araçların montajında kullanılan yerli parçaların %50'yi aşması amacına yönelik bir plan geliştirmeleri gerekmektedir.

1999 yılından bu yana Venezuela süt ürünlerinde uygulanan kotaların yönetimi için İthalat Lisansı uygulamasında bulunmaktadır. Bu uygulama zamanla genişlemiş olup, mevcut durum itibarıyla şeker, tahıllar, yağlı tohum ve meyveler, hayvansal ve bitkisel kökenli yağları kapsamaktadır.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Ülkenin dış ticaretini düzenleyen mevzuat 30 Mayıs 2005 tarih ve 3679 sayılı Kararnamedir. Sözkonusu Kararname, ithalatta uygulanacak vergi oranlarını, izin veya kontrol belgesi alınması gereken ürünleri ve bunların hangi kamu kuruluşlarından alınacağını, ithal ürünlerin uyması gereken teknik şartları ve standartları ve ihracata ilişkin hususları düzenlemektedir.

Bu çerçevede Venezuela tarafından halihazırda uygulanan gümrük vergileri ad valorem %0 ile %35 arasında değişmekte olup, ortalama gümrük vergisi oranı %13'tür (tarım ürünlerinde %15, tarım dışı ürünlerde %12,7). Bununla birlikte ülkenin DTÖ bağlı tarife oranı tarım ürünlerinde %55,6; tarım dışı ürünlerde %33,9 ve ortalamada %36,8'dir. Bu durum, Venezuela'nın dilediği taktirde gümrük tarifelerini ciddi şekilde yükseltebilmesine imkan sağlayan bir marj yaratmaktadır.

Sözkonusu Kararname ayrıca, Venezuela'nın 22 Nisan 2006'da ayrılma kararını verdiği, ancak 13 Ağustos 2006 yılında imzaladığı bir Mutabakat Zaptı çerçevesinde yükümlülüklerini beş yıl süreyle devam ettirmeyi taahhüt ettiği, And Topluluğu (Comunidad Andina) ülkelerinden gelen ürünlere gümrük vergisi uygulanmayacağı hükmüne de yer vermektedir. Sözkonusu Topluluk üyeleri Bolivya, Ekvator Peru ve Kolombiya'dır. 22 Nisan 2011 tarihi itibarıyla sona erecek olan bu yükümlülük çerçevesinde, halihazırda Kolombiya ve Venezuela arasında görüşmeler devam etmekte ve iki ülke arasında gümrüksüz ticaret yapılabilmesine olanak sağlayacak bir çözüm üretilmeye çalışılmaktadır.

Diğer taraftan ülkenin Şili, Kosta Rika, El Salvador, Guatemala, Honduras, Guyana, Nikaragua, Trinidad ve Tobago ile Ekonomik İşbirliği, Kısmi Tarife İndirimi ve Serbest Ticaret ve Tercihli Ticaret Anlaşmaları mevcut bulunmaktadır.

Venezuela diğer taraftan Latin Amerika'nın en büyük ekonomik entegrasyon projesi olan MERCOSUR'a aday bir ülkedir ve üyeliğinin Paraguay tarafından onaylanması gerekmektedir. MERCOSUR'e adaylığın gerçekleşmesi halinde MERCOSUR'ün Ortak Gümrük Tarifelerini uygulayacak ve halihazırda nisbi olarak düşük seviyelerde bulunan gümrük oranları, bazı ürün gruplarında ciddi bir biçimde olmak üzere yükseltecektir.

Diğer Ücretler

Gümrük vergilerine ilave olarak, Gümrük idarelerine bağlı depolarda yasal süre olan beş günü geçen sürelerde depolama sözkonusu olduğunda, geçirilen gün sayısına bağlı olarak %2 ila %20 arasında depolama ücreti ödenmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan Gümrük idarelerinin verdiği hizmetler için, deniz, hava ya da karayoluyla gelen eşyada %1 ad valorem, posta yoluyla gelen eşyada da %2 ad valorem ücretin ödenmesi sözkonusudur.

Ülkede uygulanan KDV oranı %12'dir.

Venezuela'da vergi rejimi, hükümete ulusal seviyede, devlet seviyesinde ve belediye seviyesinde atfedilen yasallık prensibi ile uyumludur. Vergilerin toplanmasından sorumlu makam, Maliye Bakanlığı'na bağlı Vergi ve Gümrük İdare Ofisi'dir (Tax and Customs Administration Office) (Seniat www.seniat.gov.ve). Anayasa'ya göre: "Daha önceden yasa ile belirlenmemiş hiçbir vergi, gümrük tarifesi veya katkı payı toplanamaz." Ayrıca, ülke, çifte vergilendirmeyi engellemek için çeşitli devletlerle anlaşmalar imzalamıştır. Bu anlaşmalar yatırımın kaynak ülkesinin yatırımcının alacağı kar payına, faize ve imtiyazlara uygulayabileceği vergileri sınırlamaktadır. Ekonominin bazı sektörlerinde özel yatırımcılar için vergi teşviklerinin de olduğunu unutmamak gerekir.

Çifte Vergilendirme Anlaşmaları: Bu anlaşmalara göre, eğer bir şirket birden fazla ülkede aktifse her ülkede, yalnızca o ülkede gerçekleştirilen faaliyetleri için vergi ödemelerine tabi olacaktır. Bugüne kadar Venezuela aşağıdaki ülkelerle anlaşma imzalamıştır: Almanya, Çin, ABD, Norveç, Çek Cumhuriyeti, Barbados, Kolombiya, Fransa, Peru, İsviçre, Belçika, Danimarka, Endonezya, Portekiz, İsveç, Bolivya, Ekvador, İtalya, İngiltere, Kanada, İspanya, Meksika, Hollanda, Trinidad ve Tobago

Kira Vergisi: Birey ve şirketlerin yıllık net geliri vergilendirmeye tabidir. Vergi oranları net gelirin %34'ünü aşmamak kaydıyla %15 ila %22 arasında değişmektedir. Ayrıntılı bilgi için (www.seniat.gov.ve) adresini ziyaret ediniz.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

İthal ürünlerin uyması gereken standartlar ve teknik düzenlemelerin listesi <http://www.seniat.gob.ve> adresinde yer almaktadır.

Ticaret Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olarak faaliyet gösteren Ulusal Özerk Standardizasyon, Kalite, Metroloji ve Teknik Düzenlemeler Kurumu (SENCAMER) her türlü ürünün (yerli ve ithal) ilgili zorunlu standardına uygunluğunun kontrolünden sorumlu bulunmaktadır.

Yerli ya da ithal gıda ürünlerinin ambalajının üzerinde ürünün adı ve markası, üreticinin veya ürünün ambalajlamasını gerçekleştiren firmanın ticari ünvanı ve adresi, ürünün bileşenlerinin tarifi, ürünün raf ömrü ve ambalajın özelliklerini belirten etiket bulunmalıdır. İthal gıda ürünlerinin, ilave olarak, üretildiği ülkede insan tüketimi için uygun olduğuna dair, söz konusu ülke makamlarınca verilen ve anılan ülkede yer alan Venezuela diplomatik misyonlarınca tasdik edilen sertifikaya da sahip olmaları gerekmektedir. Yerli veya ithal tüm ayakkabıların, doğrudan ayakkabı veya bir etiket üzerinde yer alan şu bilgileri ihtiva etmesi gerekmektedir: üretici veya ithalatçının ismi ve adresi, ticari marka, vergi numarası, "Venezuela Malı" ya da üretildiği ülkeye ilişkin benzeri ifade, ayakkabı numarası, bileşenleri ve Yerli Üretici veya İthalatçı Sicil Numarası. Tekstil ürünlerinde, yukarıdaki bilgilere ilaveten etiket üzerinde yıkama talimatı bilgilerinin de yer alması gerekmektedir. Etiketle bundan başka lif kompozisyonu ve kullanılan malzemenin rejenere olup olmadığı bilgileri de bulunmalıdır.

Kambiyo Rejimi

Venezuela'ya ithalatta en sorunlu alanlardan birini uygulanan kambiyo rejimi teşkil etmektedir. 2002 yılında gerçekleşen karışıklıklar (darbe girişimi, genel grev vb.) ülkede güçlü bir istikrarsızlık ortamının oluşmasına ve neticesinde de önemli bir döviz çıkışına neden olmuştur. Bu kaçışı önlemek amacıyla 5 Şubat 2003 tarihinde çıkarılan kambiyo mevzuatı ile sabit kur uygulamasına geçilmiş ve aynı tarihte çıkarılan bir Kararname ile de Döviz İdaresi Komisyonu (CADIVI) tesis edilmiştir.

Belirlenen ilk sabit kur değeri 1600 Bolivar/\$ daha sonra iki kez devalüe edilerek 6 Şubat 2004 tarihinde 1920 Bolivar/\$ ve 3 Mart 2005 tarihinde 2150 Bolivar/\$ olarak revize edilmiştir. 1 Ocak 2008 tarihinde ulusal paradan üç sıfır atılması çerçevesinde 2,15 Güçlü Bolivar (VEF)/\$ halini alan kur en son 8 Ocak 2010 tarihinde devalüasyona tabi olmuştur.

Söz konusu devalüasyon çerçevesinde ikili sabit kur uygulamasına geçilmiş ve bu bağlamda öncelikli işlemler olarak belirlenen gıda, sağlık ve bilim/teknoloji ürünleri ve makinaların ithalatı, yurtdışına transfer edilecek aile gelirleri, yurtdışındaki Venezüellalı öğrencilere transferler, diplomatik misyonların harcamaları vb. işlemlerde kullanılmak üzere 2,6 VEF/\$; otomotiv, bilişim, plastik, telekomünikasyon, kimya, metalürji, tekstil, elektronik ve inşaat ürünleri, tütün ve içkilerin ithalatı ile ticaret ve hizmetlerde uygulanmak üzere 4,3 VEF/\$ değeri belirlenmiştir.

Ancak söz konusu ikili sabit kur sistemi, 30 Aralık 2010 tarihli ve 14 sayılı Kambiyo Kararı ile terk edilerek, 1 Ocak 2011 tarihinden geçerli olmak üzere 4,3 VEF/\$ seviyesindeki tekli kur sistemine geçilmiştir.

Yukarıda zikredilen kur üzerinden Dolar temin edebilmek için, ürün gruplarına göre, ithalatçıların muhtelif kamu kuruluşlarından “Yerli Üretimi Yoktur” ya da “Yeterli Yerli Üretimi Yoktur” Sertifikası alması gerekmektedir.

Ülkede dövize erişimde başka bir mekanizma da 9 Haziran 2010 tarihinden bu yana işletilen “Sistema de Transacciones con Titulos en Moneda Extranjero – SITME” (Döviz Cinsinden Tahvil-Bono Takas Sistemi)’dir. Bu sistemde, ithalat yapmak isteyen firmalar, Merkez Bankası tarafından yetkilendirilmiş aracı finans kuruluşlarına yerel para birimi ödeyerek Döviz Cinsinden Tahvil-Bono satın almakta, satın aldıkları bu kâğıtları ise uluslararası piyasalarda dövize çevirmektedirler.

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Venezuela’nın Türkiye ile Ticareti

Genel Durum

Trade Map geçici verilerine göre, Venezüella’nın ithalat gerçekleştirdiği ülkeler arasında Türkiye 2012 yılında 28. sıradadır. Venezüella’nın daha çok coğrafi yakınlığı bulunan Latin Amerika ülkelerinden ve ABD’den ithalat yaptığı görülmekte birlikte en çok ithalat gerçekleştirdiği ülkeler arasında İspanya, İtalya ve Almanya gibi üç Avrupa ülkesi de bulunmaktadır.

Tablo A: Türkiye-Venezuela Ticaret Genel Görünümü (2010-2014)

Bin \$	2010	2011	2012	2013	2014(1-3)*
İhracat	44.170	84.232	156.267	75.843	14.098
İthalat	149.846	153.280	197.720	193.595	30.284
Hacim	194.016	237.512	353.987	269.438	44.382
Denge	-105.675	-69.048	-41.452	-117.752	-16.186

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

*Ocak-Mart

Türkiye’nin Venezuela’ya ihracatında başlıca ürünler

Tablo C: Türkiye’nin Venezuela’ya İhracatı (Bin dolar)

Kodu (GTİB)	Ürün etiketi	2011	2012	2013
	Toplam	84.232	156.268	75.842
'9406	Prefabrik yapılar	6.739	30.156	9.901
'3401	Sabunlar, yüzey aktif organik maddeler	4.734	7.867	9.731
'1902	Makarnalar	0	3.749	7.829
'7214	Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	27.355	50.546	3.049
'5509	Sentetik devamsız liften iplik (dikiş hariç) (toptan)	6.381	5.074	2.895
'8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	37	1.045	2.397
'6802	Yontulmaya, inşaata elverişli işlenmiş taşlar (kayagan hariç)	3.713	3.105	2.162
'7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	2.598	5.722	1.963
'2941	Antibiyotikler	240	2.068	1.683
'5206	Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; >%85 pamuk (toptan)	279	1.444	1.651
'7306	Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	18	3.634	1.483
'3917	Plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb	784	651	1.420

Kodu (GTİB)	Ürün etiketi	2011	2012	2013
'1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	1.213	2.013	1.141
'7216	Demir/alaşimsız çelikten profil	63	759	983
'3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	651	886	844
'9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	330	1.027	798
'6811	Amyantlı çimentodan, selülozlu çimento vb den eşya	0	3	768
'8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	115	934	644
'2515	Mermer ve traverten, ekosin su mermeri, kireçli taşlar	823	753	591
'2836	Karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbomat içeren ticari amonyum karbonat	77	196	588
'6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	469	220	578
'3916	Plastikten monofil, çubuk, profiller-enine kesiti > 1mm.	68	75	557
'4418	Bina, inşaat için marangozluk, doğrama mamulleri	0	607	523
'3925	Plastikten inşaat malzemesi	550	109	523
'7005	Perdahlanmış cam, levha, yaprak halinde; parlatılmış, cilalanmış	0	0	518
'8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	998	614	490
'8501	Elektrik motorları, jeneratörler	1	210	471
'8433	Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları	0	0	459
'4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar ve donanımları	558	315	450
'0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	290	647	437
'8515	Elektrik, lazer, ultrasonik vb. Çalışan lehim, kaynak cihazları	254	118	437
6006	Diğer örme mensucat	0	0	346

Kaynak: T.C.
Ekonomi
Bakanlığı

Türkiye'nin Venezuela'dan İthalatında başlıca ürünler
Tablo C: Türkiye'nin Venezuela'dan İthalatı (Bin dolar)

Kodu (GTİB)	Ürün etiketi	2011	2012	2013
	Genel Toplam	153.280	197.720	193.595
'2713	Petrol yağlarının/bitümenli minerallerden elde edilen yağların kalıntıları	65.041	110.942	109.845
'7203	Ağırlık; %99, 94 ü demir olan (parça, pellet, vb.) Müstahsallar	0	10.613	52.264
'4401	Yakmaya mahsus ağaçlar; yonga, talaş, döküntü, kırıntı vb	21.765	27.107	30.090
'2803	Karbon (tarifenin başka yerinde belirtilmeyen)	7.521	3.115	1.286
'7307	Demir/çelikten boru bağlantı parçaları (rakor, dirsek, manşon)	0	0	44
'4013	Kauçuktan iç lastikler	0	108	31
'8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	20	18	18
'6306	Vagon ve mavna örtüleri, yelkenler, dış storlar, tente, çadır vb	0	1	4
'9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	0	0	4

Kodu (GTİB)	Ürün etiketi	2011	2012	2013
'8538	Elektrik kontrol/dağıtım için tablo, konsollar, masalar vb. Diğer mesnetler	0	0	3
'8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	0	1	2
'6404	Ayakkabı; yüzü dokuma maddelerinden, tabanı kauçuk, plastik vb	0	0	2
'8543	Kendine has fonksiyonlu elektrikli makine ve cihazlar	0	0	1
'5107	Taranmış kamgarn-penye yün iplikleri	0	0	1
'2839	Silikatlar; ticari alkali metal silikatlar	0	0	0
'3603	Fitiller, infilak fitilleri, ağız otları/infilak kapsülleri; ateşleyici maddeler	0	0	0
'5302	Kendir, ham veya işlem görmüş, kıtık ve döküntüleri	0	0	0
'5303	Jüt ve bitki iç kabuklarının dokumaya elverişli diğer lifleri	0	0	0
'5905	Duvar kaplamaları (dokumaya elverişli maddeden)	0	0	0
'8449	Keçe, mensucat imal makinelerinin aksam, parçaları	0	0	0
'8530	Elektrikli sinyalizasyon, trafik kontrol ve kumanda cihazları	0	0	0
'1401	Özellikle örgü için kullanılan türdeki bitkisel maddeler	0	0	0
'2101	Kahve, çay ve paraguay çayı hülasesi, esans, konsantreleri ve müstahzarları	0	0	0
'2708	Taşkömürü katranından/diğer mineral katranlardan elde zift ve zift koku	0	0	0
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	32.545	35.121	0

Kaynak: T.C.
Ekonomi
Bakanlığı

Türkiye'nin Venezuela'ya İhracat Potansiyeli Olan Başlıca Sektör ve Ürünler

Venezuela'nın hemen her sektörde ithalat ihtiyacı bulunmasından kaynaklanan bir avantaj söz konusu olup, ikili iş birliği anlaşması imzalanması halinde; gıda, otomotiv yan sanayi, makine teçhizat, inşaat malzemeleri, temizlik maddeleri, kimya ve ilaç sanayi ve tüketim mallarında potansiyel mevcuttur.

- Beyaz eşya
- Demir Çelik
- İlaç Sanayi
- İnşaat Malzemeleri
- Kozmetik ve kişisel bakım ürünleri
- Otomotiv ana ve yan sanayi

Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

- Bisküvi
- Kuru Meyveler
- Makarna
- Şekerli ve Çikolatalı Mamuller

T.C. Ekonomi Bakanlığı aşağıdaki Tarım ve Gıda Sanayi ürünlerinin Türkiye için potansiyel teşkil ettiğini saptamıştır.

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2012 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2013 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2013 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2012	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2012-2013 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2011-2012 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2013 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2014 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları

Makarna	1902	Diğer Makarnalar (190230)	28,4	7,8	494,2	0,4	108	13	2,1	3,0	İtalya (62) Türkiye (22) Brezilya (14) Panama0,6) ABD (0,2)	MFN (20) Mercosur üyeliği nedeniyle Brezilya taviz kazanacak
Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1806	Çikolatalı Mamuller	69,4	1,1	542,6	0,3	-43	7	0,36	0,12	Kolombiya (46), Meksika(12)) ABD (11) İsviçre (7) Brezilya (7)	MFN (20) Mercosur üyeliği nedeniyle Brezilya taviz kazanacak
Kuru Meyveler	081310	Kuru Kayısı	0,13	0,04	314,2	0		-82	0	0	Türkiye (99)	MFN (15)
Sert Kabuklu Meyveler	080222	Fındık	3,3	0,4	1.024	0,2	-29	74	0	0	İspanya (78) İtalya(22)	MFN (15)
Kuru Meyveler	080420	Kuru İncir	0,3	0,08	241,6	0,1	-73	-40	0	0	Lübnan (%100)	MFN (15)
Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1905	Bisküvi ve Gofretler	39,2	0,4	877,6	0,1	-73	10	0,25	0,12	Kolombiya (65), Meksika(14)) Arjantin (4) Peru (4) Brezilya(3)	MFN (20) Mercosur üyeliği nedeniyle Arjantin ve Brezilya taviz kazanacak

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TUİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.* Veriler 3 aylıktır

Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2012 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2013 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2013 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2012	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2012-2013 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2011-2012 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2013 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2014 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
İnşaat malzemeleri	7308	Demir çelikten inşaat aksamı 7308.20/. 90	411	1,9	1.385,6	0,9	-65	121	0,27	1,5	İtalya (40) İspanya (19) Rusya (10) ABD (8) Çin (8)	MFN(15)
Temizlik Maddeleri	3401	Sabunlar 340111	71,3	9,7	457,2	0,8	23	-12	2,2	0,3	Brezilya (36) Meksika (27) Kolombiya(19) Türkiye (8) ABD (3)	MFN (20), Mercosur üyeliği nedeniyle Brezilya taviz kazanacak MFN(15)
İnşaat malzemeleri	6802	İşlenmiş mermer ve traverten 680291,21	40,1	2,1	1.071,4	0,4	-30	22	0,46	0,17	Brezilya (35) İtalya (20) İspanya (13) Peru (8) Çin (7)	Mercosur üyeliği nedeniyle Brezilya taviz kazanacak MFN(15)
İnşaat malzemeleri	7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller 730611	228,1	1,4	1.354,4	0,9	-59	208	1,1	0,019	Çin (69) ABD (12) Kolombiya (10) Arjantin (3) Tayvan (2)	MFN(15) Mercosur üyeliği nedeniyle Arjantin taviz kazanacak
Elyaf ve İplik	5509	Sentetik lifler 550931	33,7	2,8	290	0,6	-43	-27	1,4	0,2	Endonezya (40) Kolombiya (35) Ekvador (10) Hindistan (7) Peru (7)	MFN(15)
İnşaat Malzemeleri	3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı parçaları	108	1,4	899,1	0,5	118	-11	0,61	0,23	ABD (30), Kolombiya (15) Çin (9) İspanya (7) Almanya (6)	MFN(5-20)
Elyaf ve İplik	5205	Pamuk ipliği 520512	32,1	0,3	397,1	0,3	-50	2	0,14	0	ABD (47) Hindistan (21) İspanya (13) Meksika (8) Endonezya (7)	MFN(15)
Demir Çelik	7216	Demir/alaşımsız çelikten profil	69,6	0,9	1.144,5	0,4	30	66	0,25	2,7	İspanya (66) ABD (20) Almanya (6) Çin (3) Hollanda (2)	MFN (10)
Doğal Taşlar	2515	Blok Mermer ve , traverten	4,3	0,5	1.120,6	0,2	-22	-6	0,10	0,4	Türkiye (42) İspanya (28) İtalya (12) Dominik Cum. (5) Mısır (3)	MFN (5)
İlaç Sanayi	3004	Dozlandırılmış İlaçlar 300410	1.802	0,8	687,8	0,5	-5	14	0,27	0,01	Küba (13) Meksika (11) ABD (11) Almanya (9) Fransa (9)	MFN (10)
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	4011	Otomobil lastiği	499,8	0,08	1.173,6	0,6	-87	38	0	0,04	Çin (35) Brezilya (20) ABD (12) Panama (9) Japonya (6)	MFN (5-15) Mercosur üyeliği nedeniyle Brezilya taviz

													kazanacak
Elektrikli Makineler ve kablolar	8504	850423	394,4	2,3	906,1	0,4	129	32	0,23	0,01	ABD (31) Brezilya (18) Kolombiya (8) Endonezya (8) Hindistan (8)	MFN (10-15) Mercosur üyeliği nedeniyle Brezilya taviz kazanacak	
Boru ve Bağlantı Parçaları	4009	400912 Vulkanize edilmiş kauçuktan hortumlar	31,3	0,4	394,5	0,3	43	25	0,2	0	ABD (57) Hollanda(10) İtalya (6) Çin(5) Malezya (4)	MFN(15)	
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8708	Kara taşıtları için aksam ve parçalar 870899	1.522	0,5	3.906,5	0,4	-20	2	0,07	0,09	ABD (42) Brezilya (12) Çin (11) Panama (8) Kolombiya (6)	MFN (5-15) Mercosur üyeliği nedeniyle Brezilya taviz kazanacak	

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.* Veriler 3 aylıktır.

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

ANLAŞMA ADI	İMZA TARİHİ
Kültür, Eğitim ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması	14 Ağustos 1991
Dışişleri Eğitim Merkezi ile Pedro Gual Diploması Enstitüsü Arasındaki İşbirliği Anlaşması	27 Ağustos 1998
Diplomatik, Hususi ve Hizmet Pasaportu Hamillerinin Vize Gerekliliğinden Muaf Tutulmasına İlişkin Anlaşma	18 Ekim 1999
Turizm İşbirliği Anlaşması	18 Ekim 1999
Umuma Mahsus Pasaportların Vize Muafiyetine İlişkin Anlaşma	13 Eylül 2005
Siyasi İstişare Mekanizması Kurulmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası	23 Ekim 2009
İşbirliği Çerçeve Anlaşması	23 Ekim 2009
Enerji Alanında İşbirliği Anlaşması	4 Kasım 2010
TPIC ile Venezuelalı muadili PDVSA arasında "petrol karşılığı konut" alanında işbirliğini öngören Mutabakat Muhtırası	6 Temmuz 2011

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Venezuela ve Türkiye arasındaki ikili ilişkilerde gözlenen gelişme doğrultusunda, özellikle son yıllarda yeni iş fırsatlarının önü açılmaktadır. Son on yılda resmi ziyaretler ile de ivme kazanan ilişkiler, ticaret hacminin artmasını sağlamıştır. 2001 - 2010 yılları arasında Venezuela'ya olan ihracatımızın yaklaşık üç katına çıktığı bununla beraber Venezuela'dan olan ithalatımızın ise 69 kat arttığı görülmektedir.

İş adamlarının pazarda dikkat etmesi gereken hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

15 Aralık ile 15 Ocak arasında gerek özel sektör gerekse kamunun faaliyetleri durma noktasına gelmekte olduğu için, bu tarihler arasında bir iş ziyareti gerçekleştirilmemekte fayda bulunmaktadır.

Venezuela büyümesini önemli ölçüde dış göç kabulü ile gerçekleştirmiş bir ülke olduğu için, Venezuelalı işadamları yabancılara karşı son derece açık ve reseptiftirler. Bu itibarla, iş görüşmesinin başlangıç aşamalarında nadiren olumsuz bir tavır takılmaktadırlar. Zaman kavramı oldukça farklıdır ve ülkemizdeki iş yapma hızı Venezuela’da gözlemlenmediği takdirde umutsuzluğa kapılmamalıdır. Firmaların idari yapılarında önemli bir hiyerarşi söz konusu olduğu için kararların alınması ve uygulamaya konulması zaman alabilmekte ve her türlü bankacılık işlemleri ya da kamu idaresindeki iş takip süreçleri karmaşık olabilmektedir.

Bu itibarla sabırlı olmak gerekmektedir. Bununla birlikte, ihtiyati bir süre geçtikten sonra, görüşme gerçekleştirilmiş olan potansiyel müşteriden herhangi bir dönüş sözkonusu olmadığında, bunun mezkûr firma ya da şahsın yapılan iş teklifiyle ilgilenmediğinin göstergesi olduğu anlaşılmalıdır.

Etkin bir ticari ortağın seçimi, gerçekleştirilen ticaretin başarılı sonuçlanmasının anahtarıdır.

Yabancı Dil

Anadili İspanyolca olan Meksika’da uluslararası firmalarda dahi İngilizce bilmeyen kişilerle çalışmak büyük bir olasılıktır, bu nedenle ülkeye yapılan ziyaretlerde İspanyolca bile bir tercümanın bulunması son derece faydalı olacaktır. Aynı şekilde İngilizce dilinde yazılan e-mailler yeterince dikkate alınmayıp cevapsız bırakılabilmektedir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

15 Aralık-15 Ocak arasında özel sektör ve kamu faaliyetleri durma noktasına gelmekte olduğu için, bu tarihler arasında iş ziyareti gerçekleştirilmemesinde fayda bulunmaktadır.

- Karnaval
- 19 Nisan: Bağımsızlık ilanı
- 1 Mayıs: İşçi Bayramı
- 24 Haziran: Carabobo Savaşı
- 5 Temmuz: Bağımsızlık Günü
- 24 Temmuz: Kurtarıcının Doğum Günü
- 12 Ekim: Yerli Direniş Günü

Venezuela - Türkiye Arasındaki Vize Uygulamaları

TÜRKİYE’NİN UYGULADIĞI REJİM			TÜRKİYE’YE UYGULANAN REJİM		
Diplomatik	Resmi	Umuma Mahsus	Diplomatik	Resmi	Umuma Mahsus
Muaf	Muaf	Muaf	Muaf	Muaf	Muaf

Ulaşım

40'lık konteyner'ın Venezuela'ya gemi ile nakliye süresi yaklaşık 38 gün olup, maliyet yaklaşık 3000 dolar civarındadır.

Güvenlik

Venezuela'ya bir iş seyahati gerçekleştirecek olduğu takdirde, özellikle Karakas'a yapılan ziyaretlerde, havaalanından şehre transferde taksi kullanılması gerektiğinde havaalanının resmi taksilerine binilmesinin büyük faydası vardır. Eğer ziyaret uzun sürecek ve sıkça taksi kullanılması gerekecekse bu durumda, bütün büyük otellerde sunulan şoförlü araç kiralamanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Pazar ile ilgili bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Venezuela, yatırımın geliştirilmesi için çok önemli olan fikri ve sınai mülkiyetin korunması konusunda birçok düzenlemeye sahiptir. Her iki konu da hem ulusal hem de uluslararası anlaşmaları kapsayan çeşitli kanunlara tabidir. Sınai mülkiyet konusunda tabi olunan anlaşmalar şöyledir: Paris Konvansiyonu (Paris Convention), Fikri Mülkiyet Haklarının Ticari Yönleri Konusunda Anlaşma (Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights – TRIPS) ve Cartagena Komisyonu Anlaşması'nın sınai mülkiyet hakkında 486 sayılı Kararı. Andean Community'nin fikri mülkiyet konusundaki kararları hala yürürlükte olup yeni yasalar çıkarılıncaya kadar iç yasal düzenin bir parçasını oluşturmaktadır. Fikri mülkiyetin denetimi ve korunması konusundaki yetki Autonomis Service of Intellectual Property'ye aittir (www.sapi.gov).

Dağıtım Kanalları

Distribütörlük, temsilcilik ve franchise sözleşmeleri için özel bir mevzuat bulunmamakta, Medeni Kanun ve Ticaret Kanunu'nda belirlenen genel acentalık sözleşmeleri hükümleri geçerli bulunmaktadır.

Ülke nüfusunun yaklaşık %20'sini barındıran Karakas metropoliten alanı ülkenin en önemli ekonomik merkezini teşkil etmektedir. Diğer taraftan, ülkenin ikinci büyük şehri ve petrol endüstrisinin merkezi Maracaibo da önemli bir ekonomik aktivite merkezidir. Ülkenin diğer önemli şehirleri, Valencia, Barcelona ve Barquisimeto'dur.

Venezuela ile ticarete önemli unsurlardan biri olan komisyoncular, potansiyel alıcıların bulunmasında faydalı bir işlev görebilmektedirler. Komisyon miktarları ürün ve komisyoncunun harcayacağı zaman ve çabaya bağlı olarak %5 ile %30 arasında değişmektedir. Verilecek komisyon miktarları için herhangi yasal bir hüküm bulunmamakta, pazarlık sonucu miktar belirlenmektedir.

Ürünler için birden fazla katmanda müşteri sözkonusu ise (toptancı, perakendeci vs.), piyasanın tamamına hitap etmek için bir komisyoncunun kullanılmasında fayda bulunmaktadır.

Dağıtım zincirinin her aşamasındaki Venezuela firmaları çok sayıda ve küçük hacimli sipariş verme eğilimindedirler, bu yüzden ihracatçı tarafından talep edilen asgari sipariş miktarları ya da yıllık satış miktarları muhtemel distribütör veya acentalar tarafından dirençle karşılanabilir.

Potansiyel müşterilerin bulunması konusunda faydalanılabilecek kapsamlı bir ithalatçı/distribütör veritabanı bulunmamaktadır. Sözkonusu firmaların bulunmasında sarı sayfalar www.pac.com.ve gibi kaynaklar kullanılabilir gibi, sektörel dernekler ile irtibata geçilebilmesi de imkan dahilindedir.

Reklam ve Promosyon

Ülkede düzenlenen fuarlar, birkaç istisna dışında, ticari tanıtım ya da pazar hakkında fikir edinme konusunda çok iyi enstrümanlar değildir. Öte yandan, sektörlerin önemli bir bölümü için, düzgün ve etkin bir işlev gören sektörel dernekler mevcut bulunmaktadır. Bu derneklerden önemli sektörel bilgilerin edinilmesi imkan dahilindedir.

Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

40'lık konteyner'in Venezuela'ya gemi ile nakliye süresi yaklaşık 38 gün olup, maliyet yaklaşık 3000 dolar civarındadır.

Akreditif Kullanımı

Her türlü bankacılık işlemleri ya da kamu idaresindeki iş takip süreçleri karmaşık olabilmektedir.

Kamu İhaleleri

Kamu İhale Kurumu SNC'nin http://rncenlinea.snc.gob.ve/reportes/consulta_publica?p=1 adresinde ihale duyuruları yayınlanmaktadır.

Söz konusu adres üzerinden; tedarikçi olarak kaydolmuş firmaların bilgilerine, firma ismi veya ürün kategorisi bazında sorgu yapılarak erişim imkanı bulunmaktadır. Ana ekranda bulunan dört sorgu kategorisinden herhangi birine tıklandıktan sonra çıkan ekrandaki ilgili kutucuklara, duruma göre firma ismi veya ürün kategorisi girdikten sonra "buscar" butonuna basınca ekrana çıkan listenin en sol sütununda yer alan hücreye tıklanıldığında, ilgili firmaya ilişkin, iletişim bilgileri de dahil olmak üzere, hangi büyüklükte olduğu, hangi ürünlerin üretimi/ticareti/ithalatı ile iştigal ettiği ilişkin kapsamlı bir rapor sayfası gelmektedir.

Venezuela'da Düzenlenen Önemli Ticaret Fuarları

FUAR ADI	BAŞLANGIÇ TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ	KONUSU	ŞEHİR	ORGANİZATÖR
LAPS – Latin American Petroleum Show	9 Temmuz 2010	11 Temmuz 2010	Enerji	Maracaibo	Grupo BG de Eventos C.A.

Kaynak: www.auma.de

DEİK Etkinlikleri

Venezuela Başkonsolosu Sayın Jose Gregorio Bracho Reyes ile Toplantı, 2 Temmuz 2010, TOBB Plaza, İstanbul

Türkiye'deki görevinde ikinci yılını doldurmakta olan Venezuela Başkonsolosu Sayın Jose Gregorio Bracho Reyes, Venezuela ve Türkiye arasındaki ticari ilişkileri geliştirmek ve ekonomik ortaklık kurmak için girişimlerde bulunmak üzere DEİK/Türk-Amerika İş Konseyleri Koordinatör Başkan Yardımcısı ve Güney Amerika Sorumlusu Sayın Aykut Eken ile 2 Temmuz 2010 tarihinde TOBB Plaza'da bir araya geldi. Başkonsolos Bracho Reyes, Venezuela'nın tekstil ve gıda ihtiyaçlarının büyük bir bölümünü Kolombiya ve Peru'dan karşıladığını ancak politik çatışma yaşadıkları bu ülkelerin yerini alacak sözkonusu sektörlerde tedarikçi arayışı içinde olduklarını dile getirerek Venezuela'nın Türkiye için potansiyel bir pazar olduğunu vurguladı. Ülkelerinin de aynı zamanda Türkiye'nin petrol, doğalgaz, kahve, kakao ve rom ihtiyacını karşılayabilecek kapasitede olduğunu belirten Başkonsolos, Venezuela Dışişleri Bakanı Sayın Nicolas Maduro ve beraberinde Asya, Ortadoğu, Okyanusya ve geçici olarak Avrupa'dan sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı Sayın Temir Porras'ın da yer aldığı heyetin Tahran ve Şam'daki resmi ticari görüşmelerinin ardından Venezuela Büyükelçiliği ve Konsololuğu'na teknik talimatlarda bulunmak üzere 15-16 Temmuz 2010 tarihlerinde İstanbul ve Ankara'ya birer günlük ziyaretlerde bulunabileceğini kaydetti. Ayrıca, endüstriyel alanda gelişmişlik ve kalite stadandartını yakaladığına inandıkları Türkiye'nin Küba ile olan gıda ve alternatif enerji projeleri hakkında bilgi sahibi olduklarını, aynı şekilde Türkiye'nin Venezuela için gıda ve tekstil tedarikçisi olabileceğini gözönünde tutarak Dışişleri Bakanı Maduro'yu iki ülke arasında bir ticari ortaklık konusunda ikna çabalarının bu ziyaret ile somut bir getirisi olabileceğinin altını çizdi. Bu anlamda, Bakan'ın Türkiye'deki ürünlerle ilgili ikna olmuş olmasının hükümetlerarası bir ticari anlaşma ile sonuçlanabileceğini belirtti. Son olarak, iki ülke arasında 2006 yılında devletlerarası bir turizm anlaşması imzalandığını ancak bu konuda somut bir adım atılmadığını dile getiren Bracho Reyes, girişimcilerin desteği ile turizm ilişkilerinin de arzu edilen düzeyde aktif bir boyut kazanacağı kanısında olduğunu ifade etti. Böylesi bir ticari girişime, DEİK olarak katkıda bulunmaya hazır olduklarını belirten Sayın Eken ise, Türkiye'den ayrıca metal ve maden ihracatı konusunda da Venezuela ile

işbirliği yapmaya hazır girişimcilerin bulunduğu dikkati çekti. Anılan toplantıda, 15-16 Temmuz 2010 tarihlerinde DEİK evsahipliğinde ve DEİK/ Türk-Brezilya & Türk-Meksika İş Konseyleri öncülüğünde gıda, tekstil, maden, petrol ve enerji sektörlerinde faaliyet gösteren Türk girişimcilerini, Venezuela Dışişleri Bakanı ve beraberindeki heyet ile biraraya getirecek bir toplantı düzenlenmesi kararlaştırıldı.

Venezuela-Türkiye Keşif Buluşması, 13 Eylül 2010, TOBB Plaza, İstanbul

Venezuela'nın Orta Doğu ve Okyanusya'dan Sorumlu Dışişleri Bakan Yardımcısı Sn. Temir Porras Ponceleon başkanlığında, aralarında Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Raúl José Betancourt, İstanbul Başkonsolosu Jose Gregorio Bracho Reyes, Dış Ticaret Bankası – BANCOEX ve özel firma temsilcilerinin de yer aldığı heyet eşliğindeki toplantı, DEİK/ Türk-Amerika İş Konseyleri evsahipliğinde ve Türk-Amerika İş Konseyleri Koordinatör Başkan Yardımcısı ve Güney Amerika Sorumlusu Aykut Eken öncülüğünde 13 Eylül 2010 tarihinde TOBB Plaza'da gerçekleştirildi.

Sayın Aykut Eken, konuk heyeti takdiminin ve DEİK filminin ardından açılış konuşmasına, DEİK'in yapısını, misyonunu ve DEİK bünyesindeki iş konseylerinin dünya ülkeleri ile olan ticari işbirliğini geliştirmeye yönelik faaliyetlerini özetleyen bir sunum ile devam etti. Sn. Eken, sunumunda özellikle Türkiye ve Venezuela arasında gelişmeye açık ticari ortaklık alanlarına dikkat çekti. Venezuela Dışişleri Bakan Yardımcısı Sn. Porras ise iki ülke halkını daha fazla kaynaştırmak ve ticari işbirliği çerçevesinde Türk girişimciler ile neler yapabileceklerini tespit etmek adına böylesi bir ziyarette bulduklarını belirtti. Ülkelerinin petrol, gaz ve enerji sektörlerinde dünya üretim ve ihracatında önemli bir yere sahip olduğunu vurgulayan Porras, gıda ve tekstil alanında ihracatçı ülkeler, inşaat, mühendislik ve bilişim teknolojisi alanlarında ise mesleki eğitim ve program yönetiminde bulunacak firma arayışı içerisinde olduklarını belirtti. Ayrıca, Venezuela Devlet Başkanı Sn. Hugo Chavez'in yakın zaman içerisinde Türkiye'ye bir resmi ziyarette bulunmayı planladığını aktardı. Toplantının ilk bölümü Sn. Eken tarafından Dışişleri Bakan Yardımcısı Porras'a hediye takdim edilmesiyle son buldu.

Toplantının ardından taraflar ikili görüşmelerde bulunmak üzere yuvarlak masa toplantısına katıldı. Görüşmeler öncesinde, Dr. Ali İhsan Özeroğlu tarafından Türkiye ekonomisinin genel profili, doğrudan yabancı yatırım verileri ve ülkelere göre dağılımı, ticari işbirliğine açık başlıca ithalat ve ihracat sektörleri, dış ticaret verileri ve Türkiye'deki iş ortamının avantajları üzerine bir sunum gerçekleştirildi. Özeroğlu ayrıca, Türkiye'nin dünyanın önde gelen tekstil ve hazır giyim üreticisi, dünyada 15. ve Avrupa'da 5 otomotiv üreticisi, Orta Doğu, Orta Asya ve Balkanlar'da inşaat sektöründeki yükselen çizgisine dikkat çekti.

Venezuela'nın Dış Ticaret Bankası BANCOEX Satış Geliştirme Müdürü Sn. Mirtha Quintero da Venezuela'nın genel ekonomik profiline ilişkin verilerin yanı sıra ülkelerindeki iş ortamının avantajlarını aktardı. Buna göre, \$337 milyar dolarlık GSMH ve kişi başına düşen 13.100 dolarlık GSMH ile dinamik bir pazar ve satınalma gücüne sahip Venezuela ekonomisinin % 4 tarım, % 36.8 sanayi ve % 59.2 hizmet sektörüne dayandığını belirtti. Venezuela ile ticaret avantajlarını petrol ve doğalgaz başta olmak üzere zengin doğal kaynakları, demir, boksit, altın, pırlanta, bakır, taşkömürü, fosfat ve zink madenleri, Suudi Arabistan ve İran'dan sonra petrol üretiminde dünyada 3. petrol ihracatında 5., 150 trilyon küplük doğal gaz rezervi ile dünyada 8. ve Latin Amerika'da 2. sırada yer alması, % 65'i hidroelektrik olmak üzere 21.767 Megawattlık elektrik üretim kapasitesi, mühendislik ve telekomünikasyonda eğitilmiş işgücü, uluslararası rezervlerdeki 34 milyar doların üzerinde birikim ve ödeme gücü ile güvenilir ekonomisi, elverişli iklimi ve geniş ekim alanları, en önemlisi Latin Amerika pazarına açılmayı mümkün kılan CARICOM, MERCOSUR, ALADI, ALBA gibi ekonomik örgüt üyelikleri, ve Kanada, ABD ve Latin Amerika ülkelerinin yanısıra çeşitli Avrupa ülkeleri ile yatırım teşvik ve koruma anlaşmaları olarak sıraladı.

Radio, TV programları ve İspanyol dilindeki yazılı basın haricinde yabancı yatırımcıların yerli yatırımcılar ile eşit hak ve yükümlülüklerle sahip olduğunu belirten Quintero, yatırım kayıtlarının Venezuela Merkez Bankası aracılığı ile gerçekleştirildiğini aktardı. Banka ve Finans Denetim Kurumu, Enerji ve Petrol Bakanlığı, Temel Sanayi ve Madencilik Bakanlığı ve Sigorta Denetim Kurumu'nun sorumluluğu dışındaki diğer tüm ekonomik sektör yatırımlarına ilişkin kayıtların (şirket sınıflandırması, yatırım hacmi, veri güncellemesi, sermaye girişi, vs.) Yabancı Yatırım Dairesi (SİEX) tarafından alındığını kaydetti. 2008 yılında Venezuela'ya yatırımında bulunan başlıca ülkelerin Çin (% 46), İtalya (% 22), Brezilya (% 15) ve Rusya (% 5) olduğunu ve Venezuela'nın Rusya, Çin ve İran ile ortak yatırım projelerinin finansmanı konusunda önemli ikili yatırım fonlarına sahip olduğunu altını çizdi. Ayrıca yatırımında hedefledikleri sektörleri otomotiv, petrol, doğalgaz, madencilik ve telekomünikasyon olarak sıraladı. Küresel ekonomik krizin etkilerini hafifletmek üzere ekonomik büyümeyi teşvik, istihdamı artırma, enflasyon oranını düşürme gibi önlemlerin yanı sıra 2007-2013 Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Ulusal Planı'na dayalı bir özel yatırımın teşvik edildiğini kaydetti. Bu çerçevede, kamu ve özel firma

ortaklığında oluşacak istihdam yaratan firmaların tercih sebebi olduğu, ulusal talebi karşılayacak yenilikçi, teknolojik gelişme odaklı, doğal kaynaklara ilişkin stratejik sektörleri içine alan ve milli kalkınma odaklı ülke üretim politikalarının izleneceği bilgisini verdi. Ouintero, iş ve yatırım olanaklarında sundukları dinamik sektörlerin telekomünikasyon, gıda, petrol, emlak ve yapı, kimya ve petro-kimya, madencilik ve turizmi olduğunu ekleyerek sözlerine son verdi. Bu iki sunum ardından toplantıya katılan Türk firma temsilcileri, muadilleri olan Venezuelalı firmaların temsilcileri ile bir saat süren ikili görüşmelerini yaptılar.

DEİK/Türk-Amerika İş Konseyleri tarafından düzenlenen Venezuela Dışişleri Bakanı Nicolas Maduro ile Toplantı ve İkili Görüşmeler, 5 Kasım 2010, TOBB Plaza, İstanbul

DEİK/Türk-Amerika İş Konseyleri Venezuela Dışişleri Bakanı Nicolas Maduro'nun Türkiye ziyareti kapsamında, PDVSA Başkan Yardımcısı Asdrúbal Chávez, Petrol ürünlerinden sorumlu Bakan Yardımcısı Iván Orellana, Dışişleri Bakan Yardımcısı Temir Porras Ponceleón, Kırsal Kalkınmadan Sorumlu Tarım ve Köyişleri Bakan Yardımcısı Danixe Aponte, Ticaret Bakanlığı İkili ve Çok Taraflı İlişkiler Genel Direktörü Francisco Navarro ve Sanayileşmeden Sorumlu Genel Direktör Santiago Lazo'nun da katılımlarıyla Türk-Amerika İş Konseyleri Koordinatör Başkan Yardımcısı ve Güney Amerika Sorumlusu Aykut Eken'in ev sahipliğinde TOBB Plaza'da 5 Kasım 2010 tarihinde bir toplantı gerçekleştirildi.

Aykut Eken açılış konuşmasında Venezuela'nın sosyal kalkınmada ilerleme gösterdiğini ve son 10 yılda izlenen politikalarla atılımlar gerçekleştirildiğini belirterek, Venezuela ekonomisinin üçüncü ve dördüncü çeyrekte yeniden büyüme sürecine gireceğinden emin olduklarını ifade etti. Eken; tekstil, petrol, gıda, madencilik sektörlerinde ortak yatırımlar yapılabileceğine işaret ederek, ekonomik ve ticari ilişkilerin artırılması konusunda ortak bir fon oluşturulabileceğini söyledi. Aykut Eken'in konuşmasının ve DEİK filminin ardından toplantı Dışişleri Bakanı Nicolas Maduro'nun açılış konuşması ile devam etti. Nicolas Maduro konuşmasında dün Ankara'da çeşitli görüşmeler ve anlaşmalar yaptıklarını, Türkiye ile Venezuela arasında karma ekonomik işbirliği komisyonu kurulmasına karar verildiğini belirterek, işbirliğine geçmek üzere belirlenen konuları, enerji, ticaret, deniz ve hava ulaşımı, sanayi ve teknoloji transferi, inşaat ve finans olarak sıraladı. Enerji konusunda ilk anlaşmanın dün yapıldığını hatırlatarak, anlaşmanın içeriğinde petrol çıkarmak amacıyla yatırım yapmanın bulunduğunu, bu konuda hukuki altyapının hazır olduğunu söyledi. Şirketlerin Venezuela'dan Türkiye'ye petrol getirebileceğini, iki ülke ortaklığında üçüncü ülkelere yatırım yapılabileceğini anlatırken, petrokimya alanında bu ülkeye yatırım yapmak isteyen yatırımcıları davet etti. Ticaret konusunda yapılacak şeyler olduğunu belirterek, Serbest Ticaret Anlaşması konusunda hazır olduklarını söyledi. Deniz ve hava ulaşımının işbirliğinin önemini altını çizerek, "İstanbul-Caracas arasında doğrudan uçuş olacağı günün hayalini kuruyoruz. Orta ve Güney Amerika'ya açılmak için Venezuela sıradışı bir yer. İstanbul-Caracas arasında doğrudan uçuşların başlaması için anlaşma hazırlaması konusunda bakan yardımcısına talimat verdim" diye konuştu. Venezuela'nın 90 yıl boyunca pratikte "petrol fabrikası"na benzeyen bir ülke olduğunu dile getirerek, Devlet Başkanı Hugo Chavez ile ekonomiyi çeşitlendirmenin yollarını aradıklarını, Türkiye'den gelebilecek teknoloji alanındaki yatırımlara açık olduklarını bildirdi. Ülkenin Güney Amerika, Orta Amerika ve Karayipler'e açılmak için önemli bir noktada bulunduğuna işaret ederek, tekstil, otomotiv, tarım sektörlerinde işbirlikleriyle ilgilendiklerini, gıdada en iyi koşullarda birlikte yatırım ve üretim yapmak istediklerini ifade etti. Venezuela'da İran, Portekiz ve Rus firmaların inşaat sektöründe faaliyette gösterdiğini kaydeden Maduro, "Konut, altyapı alanlarında Türkiye'den şirketlerin yatırım yapmasının zamanının geldiğini düşünüyoruz" dedi. Finans alanında ülkenin Çin ile yaptığı işbirliklerinden örnek vererek, Türkiye ile Venezuela arasında ortak projeler için uygun formüller yaratılabileceğinin ve bu konuda güvence verdiklerinin altını çizdi. Maduro, Rusya ve Venezuela ortak bankasının, Caracas, Moskova ve Çin'de faaliyet gösterdiğini, Latin Amerika'da Brezilya, Arjantin ve Uruguay'da benzer bankalar olduğunu söyledi. PETKİM ve TÜPRAŞ ile petrokimya ve rafineri alanında işbirliği konusunda görüşme yapıp yapmadıklarına ilişkin bir soruya Maduro, Türkiye ile entegre enerji anlaşmasının ilkini gerçekleştirdiklerini, şu anda bu planı somutlaştırmak için çalışmalar yapıldığını söyledi. Konuşmaların ardından Venezuela resmi heyeti ile Türk firma temsilcileri arasında ikili görüşmelerin gerçekleştirilmesiyle toplantı sona erdi.

1.Venezuela-Türkiye Ticaret ve Yatırım Semineri, 6 Aralık 2011, İTO Binası

DEİK/Türk-Amerika İş Konseyleri ile işbirliğinde; Venezuela Başkonsolosluğu ve İstanbul Ticaret Odası tarafından 6 Aralık 2011 tarihinde İstanbul'da bir toplantı gerçekleştirildi. Toplantının açılış konuşmasını yapan İstanbul Ticaret Odası (İTO) Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Murat Yalçıntaş, Türkiye'nin AB'deki yavaşlamadan minimum düzeyde etkilenmesi için Venezuela gibi krizden en az etkilenen ülkelerle ticaretini artırması gerektiğini vurguladı. Yalçıntaş, İTO olarak Kuzey ve Güney Amerika için oldukça önemli girişimlerde bulduklarını, 2010'da iş adamlarının talepleri doğrultusunda Latin Amerika için açılım başlattıklarını ifade etti. Bunun ilk ayağını 2010 yılında Brezilya'da gerçekleştirdiklerini ve 2012 yılında da Meksika'da Türk ihraç ürünleri sergisi düzenleyeceklerini hatırlatan Yalçıntaş, bir sonraki etkinliği ise Venezuela'da yapmak istediklerini belirtti. Ticaret yapılan ülkelere yönelik uçak seferlerinin önemine de değinen Yalçıntaş, Türk Hava Yolları hangi ülkeye doğrudan uçmaya başlamışsa, o ülke ile ticaretin ikiye veya üçe katlandığını aktardı. Yalçıntaş, Türkiye ile Venezuela arasındaki ticaret hacminin 193 milyon dolar gibi düşük bir seviyede olduğuna dikkati çekerek, bu rakamın 44 milyon dolarının Türkiye'nin ihracatı, 149 milyon dolarının ise Türkiye'nin Venezuela'dan ithalatından oluştuğunu kaydetti. Yalçıntaş'ın ardından söz alan THY Üretim Planlama Başkanı Hulki Balakbabalar ise yolcu taşımada Avrupa'nın 4. büyük hava yolu şirketi olduklarını, dünyada da network büyüklüğüyle 8. hava yolu haline geldiklerini anımsatarak, geçen yıl 29,5 milyon olan yolcu sayısını bu yılın sonunda 34 milyona çıkarmayı öngördüklerini söyledi. Balakbabalar, THY açısından "en bakir kalan" bölgelerden birinin Güney Amerika olduğunu, bölgedeki potansiyelin farkında olduklarını, bunun için çalışmalarını sürdürdüğünü ifade ederek, yakın dönemde söz konusu coğrafyadan pay alma yönündeki çalışmalarını artıracaklarını ifade etti. Yakın zamanda Venezuela'ya direkt veya aktarmalı sefer yapmayı planladıklarını aktaran Balakbabalar, Güney Amerika'nın büyüme potansiyeli açısından önemli bir bölge olduğunu iletti. THY temsilcisinin ardından konuşmasını gerçekleştiren DEİK/Türk-Amerika İş Konseyleri Koordinatör Başkan Yardımcısı, Güney Amerika Sorumlusu Aykut Eken ise, Latin Amerika ve Karayip Bölgesinin 33 ülkeden oluşan ve 600 milyon civarında nüfusa sahip zengin bir bölge olduğunu, ancak Türkiye'nin Karayip ülkeleri ve kıtadaki ülkelerle ticaret hacminin 5 milyar dolar gibi çok düşük bir rakamda seyrettiğini ifade etti. Türkiye'nin Paraguay ile 250 milyon dolarlık dış ticaret hacmi göz önüne alındığında, bu ülkeden daha büyük ve zengin olan Venezuela ile 200 milyon dolara yakın olan hacmin çok düşük olduğunun altını çizen Eken; Venezuela ile ticari ilişkilerin geliştirilmesinde THY'nin seferlerinin büyük önem taşıdığını aktarırken, THY'nin Venezuela'ya uçmasının şart olduğunun altını çizdi. Venezuela'daki iş imkanlarına da değinen Eken, bu ülkede 2015 yılına kadar 2 milyon konut yapılmasının öngörüldüğünü, bunun Türk müteahhitleri, mühendisleri, hatta işçileri için büyük bir fırsat oluşturabileceğini vurguladı. Eken'in ardından söz alan Venezuela Bolivar Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosu Jose Gregorio Bracho Reyes ise iki ülkenin diplomatik ilişkilerinin 61 yıldır sürdüğünü anımsatarak, Başkonsolosluğun açıldığı 3 yıldan beri İstanbul'dan Caracas'a giden yolu kısaltmak için çalıştıklarını kaydetti. Reyes, Türkiye'nin bölgesinde yükselen bir yıldız olduğunu dile getirerek, Venezuela'da çalışmak isteyen bütün Türklere kapılarını açmak istediklerini aktardı. Seminerin ardından İTO tarafından restorasyonu gerçekleştirilen Yeni Cami Hünkar Kasrı ziyaret edilerek, Kasrı'nın içerisinde yer alan UNESCO Kültür Mirası listesinde bulunan Coro Şehri Fotoğraf Sergisi'nin açılışı yapıldı.

Venezuela Gazeteciler Heyeti Onuruna Resepsiyon, 15 Ekim 2012, Yeniköy, İstanbul

Venezuela'nın önde gelen gazeteci ve televizyon muhabirlerinden oluşan 6 kişilik heyet onuruna DEİK Güney Amerika Sorumlusu Aykut Eken'in evsahipliğinde, Venezuela İş Konseyi Başkanı Selim Bora'nın Başkanlığında bir resepsiyon gerçekleştirildi. Türkiye-Venezuela ikili ekonomik ilişkilerindeki gelişmelere vurgu yapılan toplantıda, heyet Türkiye ekonomisini tanıtıcı belgesel hazırlamak arzusunu iletti. Bu kapsamda İş Konseyi Başkanı Bora ile Venezuela ziyareti sırasında bir ropörtaj yapılmasına karar verildi.

Yeni Venezuela Büyükelçisi Sayın Şule Öztunç ile Toplantı, 18 Temmuz 2013, TOBB Plaza, İstanbul

Venezuela Büyükelçisi olarak atanan Sayın Şule Öztunç ile DEİK/Türk-Venezuela İş Konseyi Başkanı Selim Bora, Başkan Yardımcısı Ferzat Mercan, İş Konseyi Üyeleri Kaan Sert, Gökhan Kantarcıgil'in katıldığı bir tanışma toplantısı düzenlendi. Toplantı'da, Venezuela'daki inşaat sektörü potansiyelinin Türk firmalar nezdinde değerlendirilmesi gerektiğine vurgu yapıldı.

III. Yatırımlar

Yatırım Merkezi Olarak Venezuela

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Yabancı yatırımlara ilişkin kısıtlamalar doğal olmayan gaz hidrokarbonlar, özel yasalarla düzenlenen profesyonel hizmetler ile İspanyolca dilindeki açık radyo, televizyon ve basın için geçerlidir.

Ülkede İş Kurma Mevzuatı

2095 sayılı yasaya göre şunlar yabancı yatırım sayılmaktadır:

- Ülke dışından gelen, yabancı kişilere ait, bir firmanın sermayesinin parçası haline gelecek, serbestçe değiştirilebilir döviz veya maddi mallar şeklindeki katkılar (endüstriyel bitkiler, yeni veya yenilenmiş makineler, yeni veya yenilenmiş ekipmanlar, ikame mallar, yan sanayii, öncelikli materyaller veya ara mallar)
- Ulusal parayla yapılmış, yabancı kişilerin veya firmaların mülkü olan, kamu hizmetlerinden, sermaye kazançlarından faizlerden veya kredi ödemelerinden gelen yatırımlar veya yeniden yatırımlar. Yabancı yatırımcıların yurtdışına transfer hakkı bulunduğu firmalara veya diğer hak yada kaynaklara katılım.
- Fiziksel mallar, teknik belgeler veya talimatlarda mevcut bulunabilecek marka, endüstriyel model, teknik destek ve patentli ibraz edilmemiş yöntemler gibi maddi teknolojik katkılar.

2095 sayılı Karar, doğrudan yabancı yatırımların, yeniden yatırımların ve sermaye artışlarının değerinin Yabancı Yatırımlar Teftiş Kurulu Doğrudan Yabancı Yatırım Dairesi (SİEX, Registro de Inversión Extranjera Directa en la Superintendencia de Inversiones Extranjeras) yoluyla ibraz edilmesini bildirmektedir.

Venezüella’da iş kurmak isteyen yabancı yatırımcılar, öncelikle istedikleri yasal statüde (örneğin, kamu teşebbüsü) şirketlerini kurmalı ve ardından, şirketi kuruluş statüsü ve ticari adıyla birlikte Ticari Sicil Dairesine kaydetmelidir. Ayrıca, vergi ödemelerini yapmak için Vergi ve Gümrük İdaresi’nden (SENIAT) bir Vergi Bilgi Kaydı almalıdır.

Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

Yabancı Yatırımlar Teftiş İdaresi’nin (SİEX) Fonksiyonları:

- Yabancı Yatırım Kaydı ve Teknoloji İthalatını serbest bırakma.
- Hidrokarbon ve madencilik sektörleri haricinde teknoloji ithalatı ile patent ve marka kullanımına ilişkin sözleşmeleri kaydetme.
- Sorumlu olduğu sektörlerde faaliyet gösteren firmalara Yeterli Nitelik Belgesi verme.
- Sorumlu olduğu sektörler için Venezüella’daki yabancı yatırım akışına ilişkin istatistikleri düzenli olarak yayınlama.
- Yabancı yatırımın teşviki ve korunması konusunda diğer kuruluşlarla işbirliği etme.
- Yerli ve yabancı yatırımın teşviki, çekilmesi ve korunmasına ilişkin politikaları destekleme ve uygulama.
- Sorumlu olduğu alanlardaki uluslararası müzakerelerde Ticarete Halkın Gücü Bakanlığı (the Ministry of People’s Power for Commerce) yetkililerini destekleme
- Vergilendirme amacıyla yabancı yatırım ve teknoloji ithalatını takip.
- Sorumlu olduğu konularda danışma komitelerinin faaliyetlerini koordine etme.

Yatırım, ticaret ve firma kaydıyla ilgilenen kuruluşlar

Yatırım kaydı: Yabancı Yatırım Teftiş İdaresi (National Superintendence of Foreign Investment)
Finans sektörünün kaydı ve denetimi: Banka Teftiş Kurulu (Superintendence of Banks) ve Diğer Finans Kuruluşları

Sigorta kaydı ve denetimi: Sigorta Teftiş Kurulu (Superintendence of Insurance)

Sanayi ve ticaretin geliştirilmesi: Ticarete Halkın Gücü Bakanlığı (the Ministry of People’s Power for Commerce)

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Tablo: Doğrudan Yatırımlar Stok Değerleri (milyar dolar)

2012

2013

Yabancı Doğrudan Yatırım GSYH’ya Oranı

%1’

%19.9

Kaynak: CIA World Factbook

IV. Resmi Temsilcilikler

T.C. Karakas Büyükelçiliği

Calle Kemal Atatürk No: 6 Quinta Turquesa,
Valle Arriba, 1061
Caracas, Venezuela
Tel: +58-212-991-0075 / 212-993-9202
Faks: +58-212-992-0442
E-posta: karakas@ekonomi.gov.tr
Web: <http://karakas.be.mfa.gov.tr/>

Venezuela Ankara Büyükelçiliği

Koza Sokağı, No.91/3, 06700, G.O.P., Ankara
Tel: 0312 47 81 31
Faks: 0 312 447 07 11
E-posta: mision-ankara@embavenez-turquia.com
Web: <http://venezuela-ankara-buyuk.elciligi.com/>
Çalışma Saatleri: Pazartesi-Cuma 09.00 – 16.00

Venezuela Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Teşvikiye Mah. Hakkı Yeten Cad. Terrace Fulya,
Center 1, K:12 D:65, Şişli/Istanbul
Tel: +90 212 215 62 08/09
Faks: +90 212 215 62 06
E-posta: consulvene_tur@hotmail.com